

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH MIASTA I GMINY KUNÓW
NA LATA 2021-2025**

Dokument opracowany przez:

PPUH „BaSz” mgr inż. Bartosz Szymusik

26-200 Końskie ul. Polna 72

tel./fax: 41 372 49 75

e-mail: basz@post.pl

www.basz.pl

przy współpracy:

Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kunowie

oraz Urzędu Miasta i Gminy w Kunowie

Spis treści

1. WSTĘP.....	5
1.1. Podstawa prawna systemu pomocy społecznej w Polsce.....	5
1.2. Metodologia opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Kunów na lata 2021-2025.....	8
1.3. Uwarunkowania strategiczne i programowe.....	9
2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ I EKONOMICZNEJ MIASTA I GMINY KUNÓW.....	13
2.1. Informacje ogólne o gminie.....	13
2.2. Sytuacja demograficzna Gminy Kunów.....	14
2.4. Infrastruktura społeczna Miasta i Gminy Kunów.....	16
2.5. Gospodarka i sytuacja na rynku pracy.....	21
3. SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ.....	23
3.1. Działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kunowie.....	23
3.1.1. Działania w zakresie pomocy społecznej.....	25
3.1.2. Bezdomność.....	33
3.1.3. Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.....	33
3.1.4. Wsparcie dla rodzin z dziećmi.....	35
3.1.5. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne.....	38
3.1.6. Niepełnosprawność.....	38
3.1.7. Uzależnienia i przemoc w rodzinie.....	41
3.1.8. Pozostałe problemy pomocy społecznej.....	45
3.2. Instytucje zajmujące się pomocą społeczną.....	46
4. PODSUMOWANIE SYTUACJI SPOŁECZNEJ MIASTA I GMINY KUNÓW.....	48
4.1. Wnioski z diagnozy.....	48
4.2. Analiza SWOT.....	49
5. CEL GŁÓWNY I CELE POŚREDNIE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE MIASTA I GMINY KUNÓW.....	52
6. KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE MIASTA I GMINY KUNÓW NA LATA 2020-2025.....	54
7. WDRAŻANIE, ZARZĄDZANIE I MONITORING REALIZACJI „STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA I GMINY KUNÓWNA LATA 2021-2026”.....	64
7.1. Wdrażanie.....	64

7.2. Monitoring.....	65
7.3. Wskaźniki.....	65
7.4. Finansowanie działań.....	68
8. ZAKOŃCZENIE.....	68
Spis tabel, wykresów.....	70
Spis tabel.....	70
Spis wykresów.....	71

1. WSTĘP

Polityka społeczna najczęściej postrzegana jest jako oparty na określonych zasadach, normach i wartościach przewodnik działania państwa/władz publicznych rozmaitych szczebli oraz innych podmiotów społecznych w celu: kształtowania warunków życia ludności oraz stosunków międzyludzkich, ogólnych warunków rozwoju (zdrowie, oświata, kultura, środowisko pracy, mieszkania itp.), harmonizowania i godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych, a tym samym tworzenia warunków dla pokoju społecznego między kapitałem a pracą, obrony człowieka przed niezaspokojeniem jego potrzeb - od najbardziej podstawowych do wyższego rzędu, rozwojowych, tworzenia warunków dla postępu społecznego i wpływania na ewolucję i zaspakajanie potrzeb, likwidowania dysproporcji i nierówności społecznych i udziału ludzi w kształtowaniu życia zbiorowego oraz podział zasobów, zwiększania możliwości i szans życiowych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest podstawowym dokumentem strategicznym, stanowiącym narzędzie nowoczesnej pomocy społecznej, zapewniającym profesjonalną diagnozę problemów społecznych oraz wspierającym długofalowe planowanie i realizację celów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w skali lokalnej.

1.1. Podstawa prawna systemu pomocy społecznej w Polsce

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej wszyscy obywatele są równi wobec praw i obowiązków, nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Oznacza to również, że pomoc społeczna powinna wspierać osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do przewyciężania ich trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Konstytucja RP gwarantuje poszanowanie obywateli, ich praw osobistych, politycznych, ekonomicznych i socjalnych. Szczególną ochroną Konstytucja RP obejmuje dobro rodziny. Preambuła Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 roku wprowadza pojęcie zasady pomocniczości, jako ogólnej prawidłowości przy tworzeniu prawa w Polsce. Prawne podstawy planowania polityki społecznej w państwach należących do Unii Europejskiej określa Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności.

Obowiązek opracowania Strategii wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. 2020 poz. 1876), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Zgodnie z treścią art. 16b pkt 2 powołanej ustawy strategia zawiera:

1) diagnozę sytuacji społecznej;

2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;

3) określenie:

- a) celów strategicznych projektowanych zmian,
- b) kierunków niezbędnych działań,
- c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych
- d) wskaźników realizacji działań.

Dokument strategii wskazuje także sposób monitorowania wskaźników, określa zasady ewaluacji i aktualizacji treści zawartych w opracowaniu oraz promocji podejmowanych działań na poziomie lokalnym.

Podczas opracowywania strategii opierano się na aktach prawnych dających podstawy do różnych działań w sferze polityki społecznej:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. 2020 poz. 713, 1378),
- ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. 2020 poz. 1876) oraz
 - 1) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodów oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. 2018 poz. 1358),
 - 2) rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (tj. Dz. U. 2017 poz. 1788),
 - 3) rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego (Dz. U. 2010 Nr 218 poz. 1439),
 - 4) rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012r. w sprawie domów pomocy społecznej (tj. Dz. U. 2018 poz. 734 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. 2019 poz. 2277 ze zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. 2020 poz. 111),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. 2020 poz. 2050),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. 2020 poz. 218, 956),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (tj. Dz. U. 2020 poz. 1057),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. 2020 poz. 685),
- ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. 2020 poz. 808 ze zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. 2020 poz. 821),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych (tj. Dz. U. 2019 poz. 2133),

- ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tj. Dz. U. 2019 poz. 2407),
- ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (tj. Dz. U. 2020 poz. 1327),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. Prawo oświatowe (tj. Dz. U. 2020 poz. 910,1378),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (tj. Dz. U. 2020 poz. 284 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 stycznia 2004r. - Prawo Zamówień Publicznych (tj. Dz. U. 2019 poz. 1843 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. 2020 poz. 266 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym (tj. Dz. U. 2020 poz. 176),
- ustawa z 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. 2020 poz. 1409 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. 2020 poz. 426 ze zm.)
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz. U. 2020 poz. 1398 ze zm.),
- ustawa z 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej (tj. Dz. U. 2020 poz. 295 ze zm.),
- ustawa z 8 grudnia 2006r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych (tj. Dz. U. 2020 poz. 508),
- ustawa z 21 czerwca 2001r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego (tj. 2020 poz. 611),
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (tj. Dz. U. 2020 poz. 1297),
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny (tj. Dz. U. 2020 poz. 1348),
- ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”. (tj. Dz. U. 2020 poz. 1329).

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie działa na podstawie Statutu uchwalonego przez Radę Miejską w Kunowie dnia 6 września 2018r. - uchwała Nr LXXV.435.2018. Ośrodek jest gminną jednostką organizacyjną gminy Kunów utworzoną w celu realizacji zadań wynikających z polityki społecznej państwa i gminy. Ośrodek realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej zlecone gminie, zadania własne gminy z zakresu pomocy społecznej, zadania własne gminy obejmujące sprawy: wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, zadania zlecone z zakresu administracji rządowej a także inne zadania nałożone ustawami przekazane do realizacji na podstawie upoważnień Burmistrza. Podstawowym celem działalności Ośrodka jest (Rozdział 2 § 6 Statutu)

- 1) umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji i problemów życiowych oraz bytowych, których nie są w stanie pokonać lub rozwiązać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości,

- 2) wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- 3) zadaniem pomocy jest również diagnozowanie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

1.2. Metodologia opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Kunów na lata 2021-2025

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Kunów na lata 2021-2025 obejmuje wiele obszarów, kwestii i problemów, mających wpływ na jakość życia mieszkańców gminy. Uzasadnieniem dla jej opracowania i wdrożenia jest konieczność przeciwdziałania zagrożeniom, które uniemożliwiłyby zrównoważony rozwój. W treści dokumentu szczególne miejsce zajmują obszary i działania umożliwiające osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Kunów na lata 2021-2025 jest kontynuacją dokumentu opracowanego i uchwalonego w 2016r. tj. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta i gminy Kunów na lata 2016-2020 - Uchwała Nr XXIV/138/16 Rady Miejskiej w Kunowie z dnia 25 lutego 2016r. i obejmuje wszystkie obszary polityki społecznej, które powinny przyczynić się do lepszego funkcjonowania społeczności lokalnej, a w konsekwencji poprawy warunków życia mieszkańców danej społeczności. Strategia kształtuje aktywny model polityki społecznej w gminie, zakłada budowanie szerokiego partnerstwa lokalnego i jest zgodna z założeniami polityki społecznej Unii Europejskiej dotyczącymi:

zapewnienia wszystkim dostępu do pracy, zasobów, praw, dóbr i usług,

zapobiegania ryzyku „wykluczenia”,

pomocy dla osób najbardziej narażonych na „wykluczenie” (wspieranie najsłabszych),

mobilizacji organizacji ze sfery polityki gospodarczej i społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych... jest zgodna z dokumentami strategicznymi na poziomie powiatu, województwa i kraju oraz innymi dokumentami strategicznymi Gminy Kunów.

W ramach prac nad aktualną Strategią została przeprowadzona diagnoza problemów społecznych, czyli trudności z jakimi boryka się społeczeństwo lokalne. Diagnoza została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kunowie (uzyskane w toku jego bieżącej działalności), Urzędu Miejskiego w Kunowie, Komendy Powiatowej Policji w Kunowie, Powiatowego Urzędu Pracy w Kunowie oraz instytucji i organizacji współpracujących z MGOPS. Uzupełniająco korzystano z dostępnych publikacji naukowych i statystyk (m.in. dane Głównego Urzędu Statystycznego).

W oparciu o diagnozę sytuacji społecznej, opracowano strategię rozwiązywania problemów społecznych na najbliższe lata, która stanowi rozwinięcie działań oraz założeń programowych realizowanych w sferze społecznej.

1.3. Uwarunkowania strategiczne i programowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Kunów na lata 2021-2025 jest dokumentem, który uwzględnia założenia strategicznych dokumentów w obszarze polityki społecznej. Priorytety przyjęte na poziomie unijnym i krajowym znajdują odniesienie w dokumencie, ponieważ wyznaczają główne, istotne dla rozwoju społecznego, kierunki działań programowych. Z kolei dokumenty na szczeblu wojewódzkim, powiatowym czy gminnym odnoszą się do realnych potrzeb lokalnej społeczności.

Opracowując strategię rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu.

Tabela 1. Zestawienie dokumentów strategicznych będących podstawą opracowania niniejszej strategii

Nazwa dokumentu	Nawiązanie Strategii do zapisów dokumentu
POZIOM EUROPEJSKI	
Zrównoważona Europa 2030	Projekt Strategii <i>Zrównoważona Europa 2030</i> kładzie nacisk na kluczowe podstawy polityki (czynniki horyzontalne) w związku z przejściem na zrównoważony rozwój. Są to m.in. edukacja, nauka, technologia, badania naukowe i innowacje oraz digitalizacja; finansowanie, polityka cenowa, opodatkowanie i konkurencja; odpowiedzialne prowadzenie działalności gospodarczej, społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw i nowe modele biznesowe; otwarta i oparta na zasadach wymiana handlowa; sprawowanie rządów i zapewnienie spójności polityki na wszystkich szczeblach. Dokument przedstawia trzy scenariusze osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju w UE: 1. Nadrzędna strategia UE w zakresie celów zrównoważonego rozwoju, aby kierować działaniami UE i jej państw członkowskich, 2. Kontynuacja włączania przez Komisję celów zrównoważonego rozwoju do wszystkich istotnych polityk UE, bez egzekwowania działań od państw członkowskich. 3. Większy nacisk na działania zewnętrzne przy jednoczesnej konsolidacji obecnych ambicji w zakresie zrównoważonego rozwoju na szczeblu UE.
POZIOM KRAJOWY	
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	W dokumencie krajowym zawarte są trzy obszary strategiczne, którym podporządkowane są następujące cele strategiczne oraz kierunki interwencji w zakresie pomocy społecznej: 1. Obszar Konkurencyjności i innowacyjności gospodarki: Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna: Cel 3 - Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki; Kapitał Ludzki: Cel 6 - Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”, 2. Obszar Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski: Rozwój regionalny: Cel 8 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych,

	<p>3. Obszar Efektywności i sprawności państwa: Kapitał społeczny: Cel 11 – Wzrost społecznego kapitału rozwoju.</p>
<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030</p>	<p>Strategia wpisuje się w cel główny oraz cele szczegółowe i kierunki interwencji polityki regionalnej do 2030 roku:</p> <p>Cel główny: efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.</p> <p>Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;</p> <p>Kierunki interwencji:</p> <p>1.1. Wzmocnienie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo- wschodnia Polska oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją.</p> <p>Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych</p> <p>Kierunki interwencji:</p> <p>2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.</p> <p>2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.</p> <p>Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.</p> <p>Kierunki interwencji:</p> <p>3.2. Wzmocnienie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnymi ponadregionalnym.</p> <p>3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.</p>
<p>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030</p>	<p>Strategia jest zbieżna z celem głównym oraz celami szczegółowymi:</p> <p>Celem głównym strategii jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce.</p> <p>Cel szczegółowy 2. Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej.</p> <p>Cel szczegółowy 3. Wzrost poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy.</p> <p>Cel szczegółowy 4. Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.</p>
<p>Dokument rządowy Założenia Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027</p>	<p>Dokument określa zarys obszaru interwencji funduszy europejskich i wstępne ramy finansowe w kolejnej perspektywie UE w ramach pięciu celów polityki, na podstawie której Europa ma się stać:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Bardziej inteligentna</u> (<i>smarter</i>), dzięki innowacjom, cyfryzacji, transformacji gospodarczej oraz wsparciu dla małych i średnich przedsiębiorstw; 2. <u>Bardziej zielona</u> (<i>greener</i>), wdrażająca porozumienie paryskie i inwestująca w transformację sektora energetycznego, w odnawialne źródła energii oraz w walkę ze zmianą klimatu; 3. <u>Lepiej powiązana</u> (<i>connected</i>) z siecią transportu strategicznego i siecią cyfrową; 4. <u>Bardziej społeczna</u> (<i>social</i>), realizująca cele europejskiego filaru praw socjalnych i inwestująca w wysokiej jakości zatrudnienie, edukację, umiejętności, integrację społeczną i równy dostęp do opieki zdrowotnej; 5. <u>Bliższa obywatelom</u> (<i>closer to</i>

	<p><i>citizens</i>), dzięki wspieraniu lokalnych strategii rozwoju i zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich w całej UE.</p>
<p>Strategie sektorowe dotyczące problemów społecznych</p>	<p>Strategia jest uzupełnieniem na poziomie lokalnym zapisów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie; 2) Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii; 3) Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; 4) Narodowego Programu Zdrowia; 5) Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022; 6) Rządowego Programu Ograniczania Przeszłości i Aspołecznych Zachowań „Razem Bezpieczniej” 7) Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i wykluczeniu Społecznemu
<p>POZIOM REGIONALNY</p>	
<p>Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+</p>	<p>Strategia wpisuje się w założenia i cele dokumentu. Wizja rozwoju województwa: <i>Świętokrzyskie w 2030 roku to ambitny region o atrakcyjnym wizerunku: wnoszący coraz większy wkład w rozwój gospodarczy, społeczny i kulturowy Polski i Europy, szanujący i dbający o swoje dziedzictwo kulturowe i środowisko naturalne, będący dobrym miejscem do życia, pracy i rozwoju</i></p> <p>Misja rozwoju to cel główny, który pozwala na stopniowe urzeczywistnianie wizji, doprowadzenie do pożądanego przez wspólnotę województwa obrazu przyszłości.</p> <p>Misja rozwoju województwa: <i>Samorząd Województwa Świętokrzyskiego: tworzy przestrzeń współdziałania, pozwalającą na wykorzystanie potencjału mieszkańców i przedsiębiorców regionu dla budowania wspólnoty o wysokim kapitale społecznym i rosnącej zdolności konkurencyjnej, uzyskuje konsensus w regionie wokół najważniejszych celów strategicznych i przedsięwzięć, służących modernizacji i transformacji ścieżki rozwoju województwa, pozyskuje kapitał stymulujący rozwój regionu, obejmujący publiczne środki finansowe (od wspólnotowych po lokalne), środki prywatne (w tym – nowe inwestycje zewnętrzne).</i></p> <p>Powyższa wizja i misja rozwoju województwa świętokrzyskiego uwzględniona została w celach strategicznych rozwoju, jakimi są:</p> <p>Cel 1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie</p> <p>Cel 2. Przyjazny dla środowiska i czysty region</p> <p>Cel3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi.</p>
<p>Świętokrzyski Program Pomocy Społecznej do roku 2023</p>	<p>Cele Strategii są spójne z celem strategicznym Programu jest <i>zwiększenie efektywności systemu i integracji społecznej</i> oraz celami operacyjnymi:</p> <p>Cel operacyjny I: Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego,</p> <p>Cel operacyjny II: aktywizacja seniorów poprzez rozwój oferty pomocy społecznej, kulturalnej i edukacyjnej dla osób starszych,</p> <p>Cel strategiczny III: Rozwój systemu opieki i wsparcia nad rodziną i dzieckiem</p> <p>Cel strategiczny IV: Podnoszenie skuteczności, wpieranie innowacyjnej pomocy społecznej</p> <p>Osiągnięcie założonych w Programie celów wymaga współdziałania licznych realizatorów i partnerów tj. administracja samorządowa i jej jednostki organizacyjne, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe i administracja rządowa.</p>
<p>Wojewódzki Program Przeciwdziałania</p>	<p>Założenia Strategii są zbieżne z misją Programu jest <i>Aktywna polityka społeczna regionu oraz wsparcie samorządów lokalnych w działaniach na rzecz ograniczania zjawiska wykluczenia społecznego</i> oraz <u>celami operacyjnymi</u> zawartymi w</p>

<p>Wykluczeniu Społecznemu na lata 2018-2023</p>	<p>dokumencie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży. 2. Aktywna integracja w społecznościach lokalnych. 3. Aktywizacja i wsparcie seniorów. 4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami oraz osób dotkniętych zaburzeniami psychicznymi. 5. Kooperacja instytucji pomocy i integracji społecznej oraz innych podmiotów realizujących zadania istotne w zakresie włączenia społecznego.
<p>Regionalny Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do roku 2025</p>	<p>Cele dokumentu są spójne z celem głównym Programu: <i>Stabilna rodzina, rozwój zintegrowanych rozwiązań wzmacniających rodzinę i system pieczy zastępczej</i> oraz celami operacyjnymi: 1. Identyfikacja, monitoring obszarów problemowych oraz profilaktyka i wczesna interwencja w środowiskach ryzyka. 2. Podnoszenie kompetencji rodzicielskich, wzmocnienie oraz promocja rodziny. 3. Wsparcie i rozwój działań służb na rzecz rodziny zagrożonej wykluczeniem oraz wykluczonej. 4. Poprawa funkcjonowania systemu pieczy zastępczej. 5. Promowanie idei adopcji oraz zapewnienie wychowywania w rodzinie adopcyjnej dzieciom zakwalifikowanym do przysposobienia. 6. Integracja i rozwój systemu doskonalenia zawodowego kadr wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.</p>
<p>Ramowy Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2022</p>	<p>Zasadniczym celem niniejszego Programu jest: zapewnienie ofiarom przemocy w rodzinie systemowego wsparcia i pomocy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji rodzinnej, której efektem będzie przywrócenie poczucia bezpieczeństwa u osób doświadczających przemocy.</p>
<p>POZIOM LOKALNY</p>	
<p>Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2020</p>	<p>Strategia wpisuje się w misję oraz cele zawarte w Strategii Rozwoju Powiatu: Misja: Powiat Ostrowiecki – zintegrowany obszar zrównoważonego rozwoju oparty na wysoko wykwalifikowanej kadrze i potencjale społecznym mieszkańców powiatu w dziedzinach związanych z rozwojem przemysłu. Obszar o wysokich walorach krajobrazowych i potencjale dziedzictwa kulturowego sprzyjających rozwojowi różnych form turystyki i rekreacji. Powiat z pełną infrastrukturą społeczną stanowiącą warunki do bezpiecznego i komfortowego życia jej mieszkańców. Cele: Cel pierwszorzędny II Niwelować skutki wysokiego bezrobocia; Cel pierwszorzędny III Działać na rzecz zwiększenia poziomu i dostępności usług medycznych dla mieszkańców powiatu i poprawy bezpieczeństwa mieszkańców powiatu. Cel drugorzędny II. Wspierać mobilność organizacji pozarządowych na terenie Powiatu. Cel drugorzędny III. Tworzyć warunki do wykorzystania dotacji z funduszy strukturalnych Unii europejskiej. Cel drugorzędny V. Podjąć działania w kierunku tworzenia nowych miejsc pracy dla młodzieży. Cel drugorzędny VIII. Podjąć działania w kierunku zwiększenia świadomości społecznej i obywatelskiej mieszkańców powiatu.</p>
<p>Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Ostrowieckiego</p>	<p>Strategia wpisuje się w cele zawarte w powiatowej strategii społecznej, które brzmią: cel główny: Skuteczna polityka przeciwdziałająca wykluczeniu społecznemu poprzez stworzenie warunków wspierających osoby i rodziny w dążeniu do samodzielności i niezależności; Cele strategiczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie skutecznego przepływu informacji dotyczących zadań realizowanych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim; - Wspieranie działań na rzecz osób niepełnosprawnych; - Wsparcie organizacji pozarządowych na rzecz lokalnej społeczności;

	<ul style="list-style-type: none"> - Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich rodzin, w tym osób niepełnosprawnych oraz starszych, kompleksowy system wsparcia rodziny; - Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Ostrowieckiego; - Stworzenie w powiecie Ostrowieckim zintegrowanego systemu pieczy zastępczej z ukierunkowaniem na rodzinne formy; - Wsparcie pełnoletnich wychowanków opuszczających schronisko, domy, zakłady, ośrodki, o których mowa w ustawie pomocy społecznej.
<p>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2016-2020</p>	<p>Strategia będzie kontynuacją opracowanej dla miasta i gminy na lata 2016-2020 strategii społecznej, w której znajdują się zapisy dotyczące wizji i celów operacyjnych w obszarach priorytetowych. Wizja: <i>Polityka społeczna Gminy Kunów dąży do poprawy standardu życia mieszkańców poprzez zrównoważony rozwój gospodarczy oraz przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom społecznym.</i> Obszary i cele operacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poprawa standardu życia mieszkańców: cel 1. Rozwój infrastruktury społecznej; cel 2. Rozwój sektora ekonomii społecznej; cel 3. Edukacja i rozwój zasobów ludzkich - Minimalizacja zjawisk dysfunkcyjnych: cel 1. Przeciwdziałanie uzależnieniom i zwalczanie ich skutków; cel 2. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie oraz ochrona osób jej doświadczających; cel 3. Oferta profesjonalnej pomocy społecznej - Włączenie społeczne: cel 1. Realizacja działań z zakresu wspierania rodziny; cel 2. Wzrost jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem (starszych, niepełnosprawnych i długotrwale chorych); cel 3. Aktywizacja i integracja społeczeństwa
<p>Programy sektorowe gminne dotyczące problemów społecznych</p>	<p>Strategia jest uzupełnieniem na poziomie lokalnym zapisów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy w Kunowie na lata 2019-2021 2) Programu osłonowego w zakresie dożywiania na lata 2019-2023 dla Miasta i Gminy Kunów realizowanego na podstawie wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 3) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Kunów 4) Program współpracy Gminy Kunów z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego

2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ I EKONOMICZNEJ MIASTA I GMINY KUNÓW

2.1. Informacje ogólne o gminie

Kunów - gmina miejsko-wiejska położona jest w północno-wschodniej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie ostrowieckim, na obszarze dawnego Staropolskiego Okręgu Przemysłowego. Gmina z powierzchnią 113,73 km², stanowi 18,45% powierzchni powiatu ostrowieckiego, a w jej skład wchodzi 17 sołectw. Graniczy z gminami:

- Waśniów, Bodzechów i miastem Ostrowiec Świętokrzyski (gminy powiat ostrowieckiego)
- Pawłów i Brody (gminy powiatu starachowickiego),
- Sienno (gmina powiatu lipskiego w woj. mazowieckim).

Gmina położona jest na pograniczu Gór Świętokrzyskich, Przedgórze Łżeckiego oraz Wyżyny Sandomiersko-Opatowskiej. Obszar podzielony jest doliną rzeki Kamiennej i Świśliny, a także wieloma małymi potokami. Ponad 43% powierzchni gminy stanowią obszary leśne - lasy

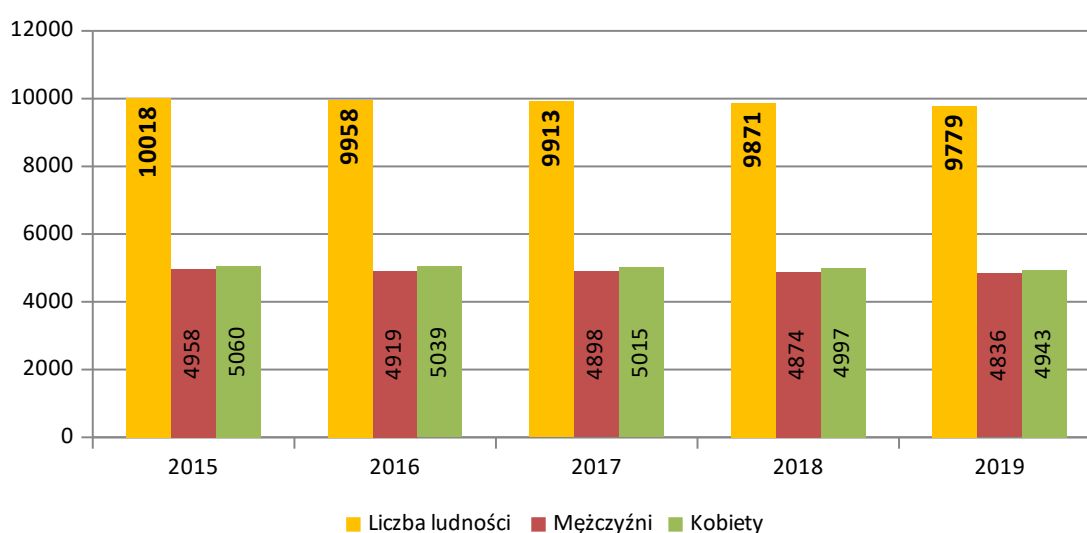
położone w północnej części gminy stanowią fragment korytarza ekologicznego łączącego Góry Świętokrzyskie i dolinę środkowej Wisły. Cała gmina znajduje się w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej. Kunów jest typową gminą rolniczą, ponadto posiada korzystne warunki do rozwoju turystyki i wypoczynku – walory krajobrazowe, zbiorniki wodne, liczne zabytki kultury i architektury.

2.2. Sytuacja demograficzna Gminy Kunów

Gminę Kunów zamieszkuje ogółem 9 779 osób (dane GUS, stan na koniec 2019r.), z czego ludność zamieszkująca miasto stanowi 30,02% ogółu ludności, natomiast ludność zamieszkująca obszar wiejski stanowi 69,98%. Największym sołectwem pod względem liczby ludności jest sołectwo Janik, natomiast najmniejsze to Kurzacze i Biechów. Charakterystyka sytuacji demograficznej gminy: - gminę zamieszkiwało 9 779 osób, w tym:

- 2 936 osoby na terenie miasta, 6 843 osoby na terenach wiejskich,
- 4 836 mężczyzn i 4943 kobiety,
- gęstość zaludnienia: 86 osób/km²,
- według ekonomicznych grup wiekowych: przedprodukcyjny – 1 604 osoby tj. 16,4%; produkcyjny - 5 987 osób tj. 61,2%, poprodukcyjny – 2 188 osób tj. 22,4%;
- przyrost naturalny: -47 osób (-4,79‰);
- saldo migracji: -39 osób (-3,97‰);
- współczynnik feminizacji: 102 kobiety na 100 mężczyzn;
- współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi – 27,5 osoby.

Wykres 1. Dynamika zmian liczby ludności w gminie Kunów na przestrzeni lat 2015-2019 (Źródło: GUS)

Liczba ludności gminy Kunów systematycznie spada. Wśród populacji mieszkańców obserwuje się nieznaczną przewagę płci żeńskiej. Zjawisko to widoczne jest w całym analizowanym okresie, od 2015 roku. Szczegółowy obraz rozkładu liczebności płci w całej populacji w poszczególnych latach prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Liczba ludności w Mieście i Gminie Kunów w latach 2015-2019 (dane GUS)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba mieszkańców ogółem	10 018	9 958	9 913	9 871	9 779
Liczba mieszkańców miasta	3 033	2 991	2 970	2 979	2 936
Liczba mieszkańców obszaru wiejskiego	6 985	6 967	6 943	6 892	6 843
Liczba mężczyzn	4 958	4 919	4 898	4 874	4 836
Liczba kobiet	5 060	5 039	5 015	4 997	4 943

Sytuację demograficzną kształtują dwa podstawowe wskaźniki, tj. przyrost naturalny oraz saldo migracji. Przyrost naturalny w danym roku jest różnicą między liczbą żywych urodzeń a liczbą zgonów. Migracje ludności to ruch ludności związany ze zmianą miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego) połączone z przekroczeniem granicy jednostki administracyjnej podziału terytorialnego kraju (migracje wewnętrzne) lub granicy państwa (migracje zagraniczne). Przyrost naturalny w 2019r. wyniósł -47 (76 urodzenia żywe, 123 zgony), co odpowiada -4,79 na 1000 mieszkańców. W 2019 roku zarejestrowano 75 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 116 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy -41. W tym samym roku 2 osoby zameldowały się z zagranicy, co daje saldo migracji zagranicznych wynoszące 2.

W latach 2015-2019 wskaźnik przyrostu naturalnego i salda migracji nie wykazywały tendencji, według których można byłoby ustalić wartości przyszłościowe. W chwili obecnej trudniej jest wykazać tendencje demograficzne w jednostce przestrzennej ze względu na brak obowiązku meldunkowego.

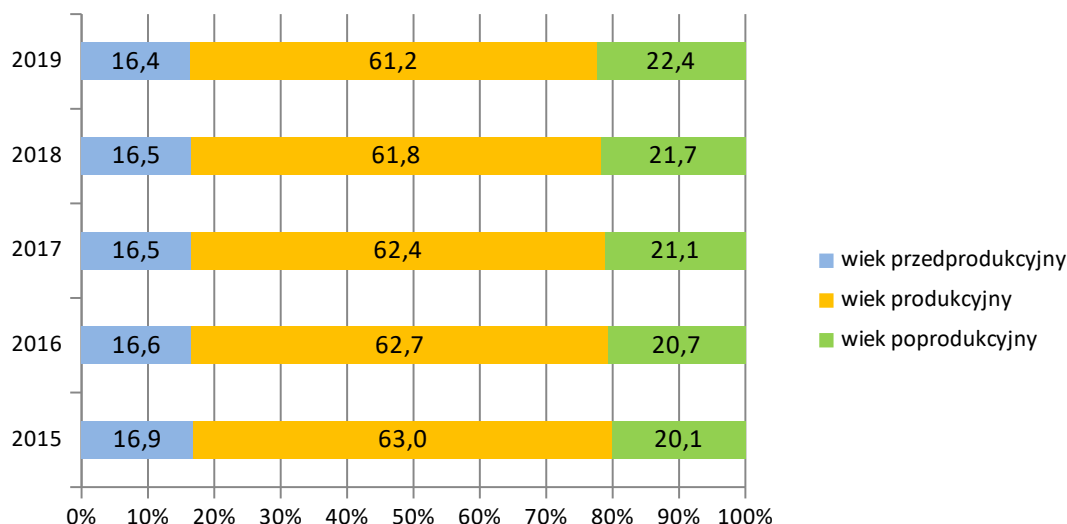
Jednym z najważniejszych czynników rozwojowych jest struktura wiekowa ludności miasta i gminy. Populacja charakteryzuje się obecnie mało korzystną strukturą wiekową, ze względu na stale zwiększający się odsetek w poprodukcyjnej grupie wiekowej. Według danych GUS (stan na koniec 2019r.), przedstawia się ona następująco: 16,4% ogółu mieszkańców stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym, 61,2% osoby w wieku produkcyjnym, a 22,4% osoby w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 3. Zmiany liczby ludności Miasta i Gminy Kunów według ekonomicznych grup wieku na przestrzeni lat 2015-2019 (dane GUS)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Przedprodukcyjny ogółem	1691	1652	1633	1624	1604
Przedprodukcyjny miasto	484	463	452	462	446
Przedprodukcyjny obszar wiejski	1207	1189	1181	1162	1158
Produkcyjny ogółem	6313	6244	6187	6101	5987
Produkcyjny miasto	1880	1841	1815	1792	1742
Produkcyjny obszar wiejski	4433	4403	4372	4309	4245
Poprodukcyjny ogółem	2014	2062	2093	2146	2188

Poprodukcyjny miasto	669	687	703	725	748
Poprodukcyjny obszar wiejski	1345	1375	1390	1421	1440

Wykres 2. Procentowe zmiany liczby ludności według ekonomicznych grup wieku w Kunowie wieku na przestrzeni lat 2015-2019 (dane GUS)

Tendencje demograficzne wskazują, że mamy do czynienia ze zwiększającą się liczbą osób w wieku poprodukcyjnym, co jest spowodowane różnymi czynnikami, do których możemy zaliczyć m.in. malejącą dzietność rodzin, migrację oraz wydłużający się przeciętny czas trwania życia. Jak wskazują prognozy demograficzne, ludność gminy w wieku powyżej 75 lat w najbliższych latach będzie wzrastać. Starzejące się społeczeństwo wymagać będzie dynamicznego wzrostu podaży usług opiekuńczych i integracyjnych dla osób starszych, co będzie wymagało planowania i realizacji zadań w tym zakresie.

2.4. Infrastruktura społeczna Miasta i Gminy Kunów

Opieka zdrowotna

Na terenie gminy podstawowa opiekę medyczną świadczy Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Vitamed s.c. w Kunowie (ul. Warszawska 46A). Zakład świadczy usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, fizjoterapii, specjalistycznych usług w zakresie pediatrii, ginekologii i położnictwa oraz endokrynologii. Kadre placówki stanowią: 7 lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej, 2 lekarzy pediatrów, 3 lekarzy specjalistów (2 ginekologów oraz 1 endokrynolog), 8 pielęgniarek oraz 2 mgr rehabilitacji, księgowa, kierowca karetki i pracownik administracyjny.

Tabela 4. Działalność placówki zdrowia w latach 2016-2019 (NZOZ Vitamed s.c. w Kunowie)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Liczba pacjentów	6245	6091	5992	6080
Liczba porad lekarskich ogółem	22024	22752	22989	41575
Liczba oread lekarskich dla dzieci	7294	6559	6382	6962
Liczba wizyt domowych	609	612	988	129
Liczba patronaży	126	129	118	94

Opiekę zdrowotną w gminie uzupełniają prywatne, specjalistyczne gabinety lekarskie, stomatologiczne oraz stacje diagnostyczne. W zakresie leczenia specjalistycznego i zamkniętego, mieszkańców gminy obsługują placówki służby zdrowia zlokalizowane w Ostrowcu Świętokrzyskim, gdzie m.in. znajduje się Zespół Opieki Zdrowotnej. W szpitalu funkcjonują oddziały: zachowawcze: anestezjologii i intensywnej terapii, chorób wewnętrznych, kardiologii, neurologiczny, pediatryczny, pulmonologiczny, rehabilitacyjny, zabiegowe: chirurgii, chirurgii urazowo-ortopedycznej, ginekologiczny, neonatologiczny, neurologiczny, okulistyczny, otolaryngologiczny, urologiczny, Zakład Opiekuńczo-Lecznicy oraz szpitalny oddział ratunkowy.

Bezpieczeństwo:

W Kunowie funkcjonuje Komisariat Policji, który zabezpieczany jest przez policjantów Powiatowej Komendy Policji w Ostrowcu Świętokrzyskim – jednostkę nadrzędną, która zapewnia obsługę zdarzeń w przypadku nieobecności na miejscu innych policjantów.

Tabela 5. Dane dotyczące przestępstw popełnianych na terenie gminy w latach 2016-2019 (Komenda Powiatowa Policji w Ostrowcu Świętokrzyskim)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
liczba przestępstw ogółem	60	89	83	85
kradzież mienia	5	6	4	5
kradzież z włamaniem	9	7	9	6
kradzież z włamaniem samochodu	0	0	1	1
rozbój, kradzieże z rozbojem	1	0	0	1
bójka, pobicie	2	2	3	1
nietrzeźwi kierujący	14	8	11	8
groźby karalne	0	1	0	1
niealimentacja	1	37	26	17
liczba nieletnich sprawców przestępstw	0	1	0	0

Na terenie gminy działa łącznie 8 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, które podlegają Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Jednostki znajdują się w miejscowościach: Kunów, Nietulisko Duże, Prawęcín, Doły Biskupie, Janik, Nietulisko Małe i Bukowie.

Oświata:

Gmina zapewnia edukację dzieci i młodzieży na poziomie przedszkolnym i podstawowym. Placówkami oświatowymi funkcjonującymi na terenie gminy są:

- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Antoniego Hedy „Szarego” w Kunowie,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Janiku, w skład którego wchodzi Publiczna Szkoła Podstawowa i Publiczne Przedszkole,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Wymysłowie z oddziałem przedszkolnym,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Witolda Gombrowicza w Dołach Biskupich z oddziałem przedszkolnym,
- Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Nietulisku Dużym z oddziałem przedszkolnym.

Tabela 6. Informacje o placówkach oświatowych na terenie gminy na rok szkolny 2019/2020 (Urząd Miasta i Gminy w Kunowie)

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Antoniego Hedy „Szarego” w Kunowie	
Liczba uczniów	Razem uczniów: 336 183 uczniów (kl. I-IV ul. Szkolna1) 153 uczniów (kl. VI-VIII ul. Fabryczna1)
Liczba nauczycieli	42
Liczba sal dydaktycznych	13 + 18 =31
Powierzchnia użytkowa	623,5m ² + 1980m ²
Sale gimnastyczne (ilość, powierzchnia)	2 190m ² + 2105m ²
Zaplecze dodatkowe (stołówka, sale specjalistyczne)	stołówka 185,2m ² + 487,5m ²
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Janiku ul. Szkolna 21	
Liczba uczniów + przedszkolaki	96 uczniów + 25 przedszkolaków
Liczba nauczycieli	15
Liczba sal dydaktycznych	9 sal dydaktycznych i 1 sala komputerowa
Powierzchnia użytkowa	Budynek szkoły wraz z łącznikiem 2 381,21m ² Budynek przedszkola 541,03m ²
Sale gimnastyczne (ilość, powierzchnia)	Budynek sali gimnastycznej 756,72m ²
Zaplecze dodatkowe (stołówka, sale specjalistyczne)	Stołówka szkolna, jadalnia wraz z kuchnią, biblioteka szkolna, sala komputerowa, gabinet lekarski, gabinet logopedii, gabinet pedagoga szkolnego

Publiczna Szkoła Podstawowa w Wymysłowie ul. Wesoła 43	
Liczba uczniów + oddziały przedszkolne	72 + 35
Liczba nauczycieli	16
Liczba sal dydaktycznych	9
Powierzchnia użytkowa	420m ²
Sale gimnastyczne (ilość, powierzchnia)	Brak
Zaplecze dodatkowe (stołówka, sale specjalistyczne)	Stołówka – brak Sala specjalistyczna – pedagog i pielęgniarka
Szkoła Podstawowa w Nietulisku Dużym z oddziałem przedszkolnym	
Liczba uczniów	85
Liczba nauczycieli	19
Liczba sal dydaktycznych	9
Powierzchnia użytkowa	520m ²
Sale gimnastyczne (ilość, powierzchnia)	Sala do ćwiczeń, 42m ²
Zaplecze dodatkowe (stołówka, sale specjalistyczne)	-

W zakresie szkolnictwa na poziomie średnim i zawodowym uczniowie z terenu gminy korzystają głównie z placówek oświatowych w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Kultura, sport i rekreacja

Placówką kultury w gminie Kunów jest Miejsko-Gminna Biblioteka w Kunowie z Gminnym Centrum Informacji oraz filiami bibliotecznymi w miejscowościach: Bukowie, Doły Biskupie i Janik. Zgodnie z założeniami statutu celem działalności Biblioteki w Kunowie jest gromadzenie, opracowanie, przechowywanie i udostępnianie materiałów bibliotecznych oraz sprawowanie opieki nad amatorskim ruchem artystycznym na terenie gminy. Biblioteka organizuje:

- imprezy cykliczne, m.in.: zbiórkę i kwestę na rzecz Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, Koncert Kolęd i Pastorałek, Dożynki Gminne, Dni Kunowa, Kunowskie Zaduszki Jazzowe,
- imprezy okazjonalne: Dzień Babci i Dziadka, Dzień Kobiet, Dzień Dziecka, Dni Bibliotekarza,
- imprezy patriotyczne związane z uchwaleniem Konstytucji 3 Maja, wybuchem II wojny światowej, rocznicom powstań narodowych lub Odzyskania Niepodległości
- zajęcia z zakresu organizacji czasu wolnego, tj.: ferie zimowe i wakacje dla dzieci, aerobik dla kobiet, rajdy rowerowe, wycieczki, zajęcia plastyczne, teatralne i taneczne dla dzieci i młodzieży

- w ramach promowania czytelnictwa, m.in.: udział w akcji „Cała Polska czyta dzieciom”, spotkania Klubu Książki i Dyskusyjnego Klubu Książki, udział w akcji „Dnia Narodowego Czytania”, spotkania autorskie.

Biblioteka opiekuje się 4 zespołami śpiewaczymi: „Bukowianie”, „Chocimowianie”, „Kunowianie” oraz „Nietuliszczanie”, dla których organizuje zajęcia z instruktorem muzycznym oraz zapewnia udział w przeglądach i konkursach. Ponadto Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna finansuje działalność Kapeli Ludowej „Kuowianie” i sprawuje opiekę nad Orkiestrą Dętą.

Gminne Centrum Informacji w Kunowie realizuje działania w zakresie pośrednictwa pracy i rynku pracy. Prowadzi aktywizację zawodową osób bezrobotnych poprzez m.in.: bezpłatne pisanie i drukowanie dokumentów aplikacyjnych, prowadzenie kursów podstaw nauki komputera, wyszukiwania ofert pracy, udzielania informacji o kursach, szkoleniach organizowanych przez instytucje służby pracy. GCI podejmuje inicjatywy na rzecz lokalnego rynku pracy. Ponadto Centrum wspiera organizacje pozarządowe działające na terenie gminy poprzez pomoc w pisaniu wniosków dotacyjnych, realizacji i rozliczaniu projektów oraz organizacji ciekawych inicjatyw.

Na infrastrukturę sportową w gminie składają się sale gimnastyczne przy szkołach oraz boiska sportowe w miejscowościach gminnych. W gminie działają organizacje sportowe: Ludowy Klub Sportowy „Stal” Kunów oraz Uczniowskie Kluby Sportowe w Kunowie. Kunów posiada walory turystyczne w oparciu o rzekę Świślinę oraz zbiornik rekreacyjno-retencyjny „Wióry” oraz liczne zabytki.

Ważną rolę w systemie społecznym odgrywają organizacje pozarządowe. Gmina posiada opracowany *Program współpracy Gminy Kunów z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego*, który określa cele, przedmiot oraz formy współpracy. Umożliwia on udział organizacji w realizacji zadań publicznych, m.in. w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób, upowszechniania kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji, promocji i upowszechniania kultury fizycznej i sportu, ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego. Na terenie gminy funkcjonują następujące organizacje pozarządowe i stowarzyszenia: Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Bukowie i Okolic, Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Chocimów, Stowarzyszenie „Nowa Szkoła” w Dołach Biskupich, Towarzystwo „Przyjaciół Ziemi Kunowskiej”, Stowarzyszenie Wsi Miłkowska Karczma i Kurzacze, Stowarzyszenie „Nietulisko nad Świśliną”, Stowarzyszenie Oświatowe „Przyjazna Szkoła” w Wymysłowie, Stowarzyszenie Ziemi Janickiej „Zgoda”, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju miejscowości Boksycka oraz Stowarzyszenie „Prawęcín nad Węgierką”.

2.5. Gospodarka i sytuacja na rynku pracy

Gospodarka

Gmina jest dość bogata w surowce naturalne takie, jak piaski, piaskowce, ility i skały krzemowo-okruchowe, które mają znaczenie gospodarcze i umożliwiają rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Surowce te służą do produkcji płyt i kamienia łamanego wykorzystywanego w budownictwie ogólnym. Przedsiębiorstwa na terenie gminy to przede wszystkim małe, najczęściej jednoosobowe firmy.

Liczba podmiotów gospodarczych w gminie jest stabilna i w ostatnich latach utrzymuje się na stałym poziomie, bez większych wahań. Widać wyraźną dominację sektora prywatnego. Struktura podmiotów według sekcji pokazuje wysoki udział podmiotów z branż: handel, naprawy, budownictwo, przemysł czy transport. Funkcjonują także gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby. Na terenie gminy Kunów (wg GUS) w 2019 roku 530 osób fizycznych prowadziło działalność gospodarczą. Poza tym, na terenie gminy Kunów działało 17 spółek prawa handlowego, większość na terenie przemysłowym w Kunowie. W 2019 roku zostało zarejestrowanych 62 nowych przedsiębiorców, natomiast 36 przedsiębiorców zakończyło wykonywanie działalności. Najwięksi pracodawcy z terenu gminy to PERFECTDOOR Sp. z o.o., „AGROPLASTMET” Sp. z o.o. Sp.k. oraz TBM Sp. z o.o. Wymienione trzy firmy zatrudniały łącznie ok. 730 osób, z czego 50% stanowią mieszkańcy gminy Kunów.

Użytki rolne w Gminie Kunów stanowią blisko 50% powierzchni, a grunty leśne 45%, co sprawia, że gminę może cechować profil rolniczy. Północną część gminy pokrywają piaszczyste gleby porośnięte lasem, południową zaś - urodzajne gleby lessowe. Głównym problemem ograniczającym szanse rozwojowe w produkcji rolnej i przetwórczej jest rozdrobnienie gospodarstw rolnych na terenie gminy. Niewystarczająca jest także wiedza w zakresie innowacyjnych form rozwoju, kooperacji i produkcji ekologicznej.

Rynek pracy

Sytuacja gospodarcza w gminie wpływa na kondycję lokalnego rynku pracy. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim na koniec 2019 roku z terenu gminy Kunów zarejestrowanych było 408 bezrobotnych. Na podkreślenie zasługuje fakt, że ponad 35% ogółu bezrobotnych stanowią osoby ze stażem bezrobocia przekraczającym 12 miesięcy – 145 bezrobotnych. Utrwalanie się długotrwałego bezrobocia jest tendencją niekorzystną z punktu widzenia rozwoju społeczności, prowadzi bowiem do marginalizacji zawodowej, a w efekcie wykluczenia społecznego osób objętych tym zjawiskiem.

Tabela 7. Poziom bezrobocia w gminie Kunów w latach 2016-2019 (PUP Ostrowiec Świętokrzyski)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Bezrobotni ogółem, w tym	585	508	477	408
kobiety	324	279	267	222
Osoby w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki	15	25	16	9
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	8	12	15	13
Z prawem do zasiłku	119	112	114	93
W wieku produkcyjnym mobilnym (18-44 lata)	365	334	321	251
Pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy	209	188	162	145

Wykres 3. Liczba bezrobotnych w gminie Kunów w latach 2016-2019 (PUP Ostrowiec Świętokrzyski)

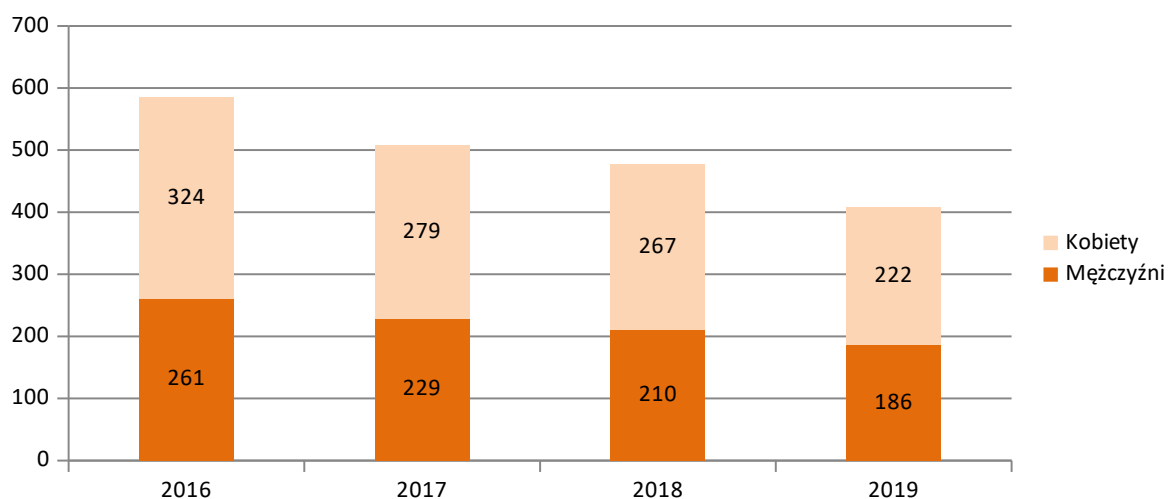

Tabela 8. Bezrobotni według wieku w gminie Kunów w latach 2016-2019 (PUP Ostrowiec Świętokrzyski)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
18-24 lata	93	74	56	47
25-34 lata	147	144	142	105
35-44 lata	125	116	123	99
45-54 lata	117	83	70	69
55-59 lat	77	65	59	55
60 lat i więcej	26	26	27	33
OGÓŁEM	585	508	477	408

Tabela 9. Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy w gminie Kunów w latach 2016-2019 (PUP Ostrowiec Świętokrzyski)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Do 1 miesiąca	84	69	52	52
1-3 miesiące	105	84	107	75
3-6 miesięcy	101	89	67	67
6-12 miesięcy	86	78	89	69
12-24 miesiące	93	78	59	69
powyżej 24 miesięcy	116	110	103	76
OGÓŁEM	585	508	477	408

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy wynika, że w latach 2016-2019 liczba osób bezrobotnych w gminie Kunów systematycznie spadła (z 585 w 2016r. do 408 w 2019r.). Wśród osób pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety (324 w 2016r., 279 w 2018r., 267 w 2018r i 222 w 2019r.).

Na koniec 2019 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby młode w wieku 15-34 lata (105 osób), osoby pozostające bez zatrudnienia dłużej, powyżej 24 miesięcy (76 osób), a także osoby w wieku produkcyjnym mobilnym 18-44 lata (251 osób).

3. SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ

3.1. Działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kunowie

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie jest jednostką organizacyjną gminy Kunów, która realizuje zadania wynikające z polityki społecznej państwa i gminy. Ośrodek realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej zlecone gminie, zadania własne gminy z zakresu pomocy społecznej, zadania własne gminy obejmujące sprawy: wspierania rodziny i systemu pomocy zastępczej, zadania zlecone z zakresu administracji rządowej a także inne zadania nałożone ustawami przekazane do realizacji na podstawie upoważnień Burmistrza. Realizując zadania Ośrodek współpracuje z organami administracji rządowej i samorządowej, organizacjami społecznymi i pozarządowymi, kościołem katolickim i innymi kościołami, związkami wyznaniowymi, osobami fizycznymi i prawnymi.

Ośrodek, jako jednostka budżetowa gminy prowadzi gospodarkę finansową w oparciu o przepisy ustawy o finansach publicznych. Pomoc społeczna finansowana jest ze środków: budżetu miasta i gminy (realizacja zadań własnych), dotacji budżetu państwa (realizacja zadań zleconych) i dotacji budżetu państwa przeznaczonych na dofinansowanie zadań własnych. MGOPS może korzystać ze środków pozabudżetowych, w tym z darowizn i dotacji oraz może podejmować i dysponować darami rzeczowymi i innymi świadczeniami

społecznymi, które powinny być przeznaczone wyłącznie na cele wskazane przez ofiarodawców lub zgodnie z zadaniami Ośrodka z zakresu pomocy społecznej.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizował także zadania wynikające z ustaw: o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, o świadczeniach rodzinnych, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, o dodatkach mieszkaniowych, prawo energetyczne, o systemie ubezpieczeń społecznych, o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, o Karcie Dużej Rodziny, o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (500+), ustawy o wsparciu kobiet i rodzin „za życiem”, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji programu „Dobry start”.

Podstawowym celem działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kunowie jest:

- umożliwianie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji i problemów życiowych oraz bytowych, których nie są w stanie pokonać lub rozwiązać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości,
- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- zadaniem pomocy jest również diagnozowanie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia, realizacja zadań wynikających z rozeznaczonych problemów, podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Oprócz wsparcia finansowego i rzeczowego Ośrodek w Kunowie udziela pomocy w zakresie poradnictwa w rozwiązywaniu problemów życiowych mieszkańców oraz:

- interweniuje w sprawach przemocy w rodzinie, zaobserwowanych zjawiskach uzależnień i innych patologii w rodzinie,
- kieruje osoby do: gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności, Domów Pomocy Społecznej, schronisk, noclegowni i innych specjalistycznych placówek,
- organizuje pomoc w leczeniu dla osób chorych, niepełnosprawnych i uzależnionych,
- pomaga mieszkańcom w załatwianiu spraw sądowych np. egzekwowania alimentów,
- prowadzi tzw. pracę socjalną (działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie).

W 2019 roku kadre Ośrodka stanowiły 22 osoby, w tym: kadra kierownicza 2 osoby, pracownicy socjalni 5 osób, opiekunki środowiskowe 4 osoby, asystent rodziny 1 osoba i pozostali pracownicy 10 osób. Ponadto zatrudniony jest radca prawny na umowę zlecenie.

Na ogólną liczbę klientów Ośrodka składają się osoby i rodziny uzyskujące wsparcie z tytułu:

- pomocy społecznej,
- wsparcia rodziny,
- świadczeń rodzinnych,
- świadczeń wychowawczych,
- świadczeń „Dobry start”,
- funduszu alimentacyjnego,
- dodatków mieszkaniowych i energetycznych,
- pomocy materialnej o charakterze socjalnym,
- profilaktyki uzależnień,
- pozostałych świadczeń (zdrowotnych, interwencyjnych).

3.1.1. Działania w zakresie pomocy społecznej

Kluczowym obszarem działalności Ośrodka jest pomoc społeczna. Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, która ma wesprzeć osoby i rodziny w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując swoje własne uprawnienia i możliwości. Pomoc jest udzielana, gdy wystąpi trudna sytuacja życiowa, której osoba lub rodzina nie jest w stanie samodzielnie przezwyciężyć, przy czym do ustawowo wymienianych przyczyn udzielenia wsparcia zaliczyć należy (art. 7 Ustawy o pomocy społecznej): ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwałą lub ciężką chorobę, przemoc w rodzinie, potrzebę ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzebę ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, (zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych), trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy (ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013r. o cudzoziemcach), trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizm lub narkomanię, zdarzenie losowe i sytuacje kryzysowe, klęski żywiołowe lub ekologiczne.

Tabela 10. Wsparcie z zakresu pomocy społecznej udzielone przez MGOPS w Kunowie w latach 2016-2019 (Sprawozdania z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z okresu 2016-2019)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin	585	531	487	432
Liczba osób w rodzinach	1490	1281	1106	963

W ostatnich latach z systemu pomocy społecznej korzystało od 585 do 432 rodzin. Należy zauważyć, iż liczba mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia spada.

Wykres 4. Tendencja liczby osób korzystających z pomocy MGOPS w Kunowie w latach 2016-2019 (MGOPS w Kunowie)

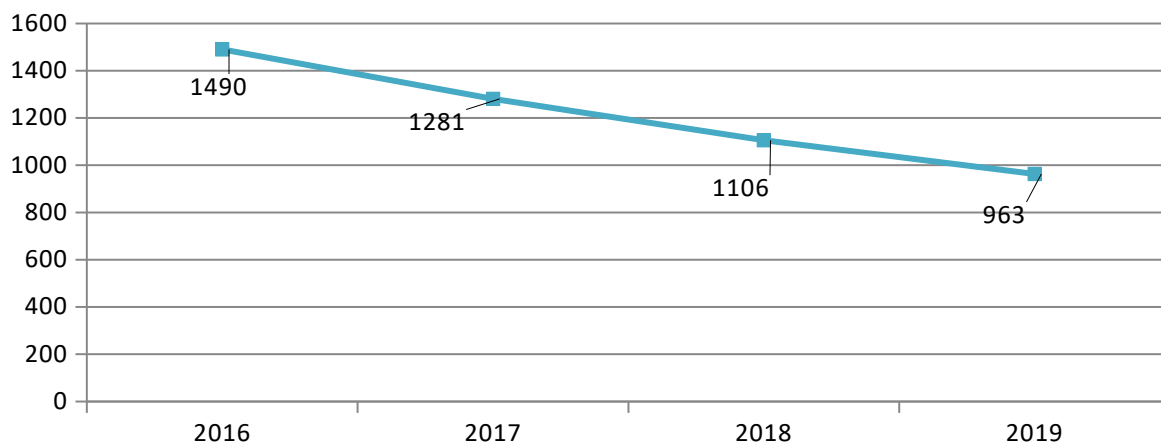

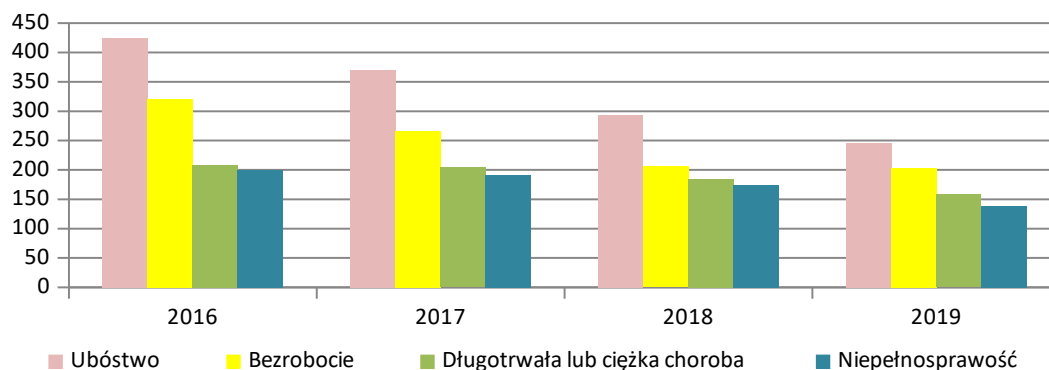
Tabela 11. Liczba rodzin i osób w rodzinie, które uzyskały pomoc z MGOPS w Kunowie w latach 2016-2019 wg powodu jej przyznawania zgodnie z ustawą o pomocy społecznej (MGOPS w Kunowie)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	
Powody udzielenia pomocy i wsparci					
Ubóstwo	Liczba rodzin ogółem	424	370	293	246
	Liczba osób w rodzinie	1053	843	624	486
Bezdomność	Liczba rodzin ogółem	5	3	4	3
	Liczba osób w rodzinie	6	3	4	3
Bezrobocie	Liczba rodzin ogółem	321	267	206	203
	Liczba osób w rodzinie	869	680	496	472
Niepełnosprawność	Liczba rodzin ogółem	200	191	174	138
	Liczba osób w rodzinie	442	415	365	279
Długotrwała lub ciężka choroba	Liczba rodzin ogółem	208	204	184	158
	Liczba osób w rodzinie	495	465	399	340
Przemoc w rodzinie	Liczba rodzin ogółem	0	1	2	2
	Liczba osób w rodzinie	0	2	6	6
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności					

	Liczba rodzin ogółem	37	31	30	29
	Liczba osób w rodzinie	191	161	144	141
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych					
	Liczba rodzin ogółem	12	11	8	12
	Liczba osób w rodzinie	55	50	41	55
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego					
	Liczba rodzin ogółem	11	7	10	5
	Liczba osób w rodzinie	16	12	17	6
Alkoholizm lub narkomania					
	Liczba rodzin ogółem	43	42	37	31
	Liczba osób w rodzinie	95	82	75	74
Zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej					
	Liczba rodzin ogółem	1	1	2	4
	Liczba osób w rodzinie	1	1	5	6
Usługi pomocy społecznej					
Praca socjalna					
	Liczba rodzin ogółem	585	531	487	432
	Liczba osób w rodzinie	1490	1281	1106	963
Usługi opiekuńcze					
	Liczba rodzin ogółem	14	21	24	22
	Liczba osób w rodzinie	15	22	27	22

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie realizując zadania ustawy o pomocy społecznej w 2019 roku udzielił wsparcia w zakresie pomocy społecznej (świadczenia pieniężne, rzeczowe i praca socjalna) 963 osobom z 432 rodzin. Najczęstszymi powodami udzielenia pomocy było: ubóstwo, bezrobocie oraz długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność. W większości przypadków podstawą do udzielenia pomocy było równocześnie kilka przesłanek.

Wykres 5. Główne powody przyznania pomocy społecznej przez MGOPS w Kunowie (liczba rodzin) w latach 2016-2019

Do głównych świadczeń pieniężnych transferowanych w ramach systemu pomocy społecznej należą zasiłki stałe, okresowe oraz celowe. W roku 2019 zasiłki stałe, przeznaczone dla osób niezdolnych do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnych do pracy, pobierały 104 osoby. Przeważały wśród nich osoby samotne, niepełnosprawne, starsze. Zasiłki okresowe, dla osób w trudnych sytuacjach życiowych, uzyskiwało 98 osób. Tu z kolei przeważały osoby mieszkające samotnie. Podopieczni MGOPS uzyskiwali również zasiłki celowe wypłacane w związku z niezbędną potrzebą bytową, jak np. zakup żywności, leków, opatu czy odzieży, a także zasiłki w naturze. W 2019 roku pomoc taką dostały 43 osoby.

Powszechnie stosowanym świadczeniem było dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach, w ramach programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, przy czym zauważyć należy spadek osób uzyskujących taką pomoc – ze 347 (265 uczniów i 82 przedszkolaków) w 2016 roku do 205 (148 uczniów i 57 przedszkolaków) w roku 2019.

Ważnym rodzajem świadczeń, szczególnie z perspektywy osób samotnych są usługi opiekuńcze. Pomoc ta przysługuje z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagających pomocy innych osób, a są jej pozbawione lub kiedy ich rodzina nie może takiej pomocy zapewnić. Obejmują one pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Pomoc taką otrzymywało rocznie od 14 w 2016 roku do 22 osób w 2019 roku, głównie samotnych.

Tabela 12. Główne świadczenia z pomocy społecznej w latach 2016-2019 (MGOPS w Kunowie)

Świadczenia		2016	2017	2018	2019
Zasiłek stały					
	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	108	112	112	104
	Kwota wypłaconych świadczeń (zł.)	511 129,94	557 590,31	527 026,61	552 570,03
Zasiłek okresowy					
	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	152	130	127	98
	Kwota wypłaconych świadczeń (zł.)	222 326,96	177 074,00	206 470,10	231 397,00
Zasiłek celowy					
	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	252	341	152	43
	Kwota wypłaconych świadczeń (zł.)	116 385,58	54 233,46	66 224,90	361 97,60
Posiłek dla dzieci					
	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	347	295	230	205
	Koszty żywienia (zł.)	107 952,00	253 890,00	196 608,16	107 952,00
Usługi opiekuńcze					
	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	22	21	21	22
	Koszty usług opiekuńczych (zł.)	250 643,35	225 740,63	225 740,63	250 643,35
Odpłatność gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej					
	Liczba osób, które przebywały w Domach Pomocy Społecznej	26	23	23	26
	Koszty pobytu w DPS (zł.)	659 630,37	519 123,55	519 123,55	659 630,37

Przy powszechnym zjawisku starzenia się społeczeństwa, problem opieki nad osobami starszymi staje się coraz poważniejszy. Niekorzystnym zjawiskiem jest również liczba osób całkowicie samotnych. Seniorzy, tak jak każda grupa społeczna mają indywidualne potrzeby, które trzeba diagnozować i dostosowywać politykę społeczną w tym zakresie, aby jak najwięcej tych potrzeb było możliwych do zaspokojenia. Ludzie starsi i samotni potrzebują szczególnego rodzaju wsparcia, które zapewni im jak najdłuższe utrzymanie we własnym środowisku. Nie można jednak koncentrować się jedynie na zabezpieczeniu ich podstawowych potrzeb egzystencjalno-bytowych, trzeba również zwrócić uwagę na potrzeby psychospołeczne seniorów. Osobom takim należy zagwarantować dostępność do usług bytowych, urzędowych, mieszkaniowych oraz intelektualnych i zdrowotnych. Procesu starzenia się społeczeństwa nie można zatrzymać, ale można podjąć

próbę włączenia osób starszych do życia społecznego. Aktywność społeczna jest czynnikiem, który najskuteczniej zapobiega wycofywaniu się z życia i zapewnia samodzielność. Z uwagi na postępujący proces starzenia się lokalnej społeczności, działania gminy powinny być nakierowane na zapewnienie usług opiekuńczych dla osób starszych przewlekłe chorych w miejscu zamieszkania. Świadczenie tego rodzaju pomocy pozwoli na utrzymanie osoby starszej i/lub chorej w jej dotychczasowym środowisku.

Osoby, które wymagają całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, mogą korzystać z pobytu w domu pomocy społecznej, instytucji całodobowej opieki, świadczącej usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne. MGOPS w Kunowie w latach 2016-2019 pokrywał koszty pobytu w domu pomocy społecznej dla od 23 do 26 osób. Ze względu na zmianę modelu rodziny jest coraz mniej rodzin wielodzietnych i wielopokoleniowych, coraz więcej osób samotnych bez rodzin.

Wszystkie osoby i rodziny otrzymujące pomoc finansową objęte były pracą w formie pracy socjalnej. Pracownicy socjalni osobom niezaradnym życiowo pomagają w załatwianiu wszystkich spraw urzędowych i administracyjnych. Ponadto pracownicy socjalni współpracują z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie przekazywania informacji o aktualnych ofertach pracy osobom bezrobotnym i poszukującym pracy, korzystającym z pomocy społecznej, informują zainteresowane osoby o możliwości skorzystania z poradnictwa zawodowego w PUP. Utrzymują stały kontakt z biurem pośrednictwa pracy. Pracownicy socjalni kontynuują zbiorę odzieży, mebli, sprzętu AGD dla osób potrzebujących, pomagają w kompletowaniu dokumentów niezbędnych do uzyskania skierowania i umieszczenia w zakładach opiekuńczo-leczniczych. Przeprowadzają wywiady środowiskowe dla potrzeb innych ośrodków pomocy społecznej, dla Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Ośrodek współpracuje przy tym z organizacjami pozarządowymi i kościołami w zakresie realizacji szeroko rozumianych zadań z pomocy społecznej.

DZIENNY DOM SENIORA+ W KUNOWIE

Od 28 grudnia 2017r. w Kunowie funkcjonuje Dzienny Dom Seniora+, będący komórką organizacyjną Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Dzienny Dom Seniora+ jest ośrodkiem wsparcia dziennego, dysponującym 20 miejscami, zapewnia co najmniej 8-godzinną ofertę usług oraz codziennie dowóz do placówki i ciepły posiłek. Placówka zapewnia następujące usługi: opiekuńczo - pielęgnacyjne, socjalne, aktywność ruchową, zajęcia sportowo-rekreacyjne, terapię zajęciową, zajęcia klubowe, pomoc psychologiczną, działania prozdrowotne, trening umiejętności samoobsługi, jako forma aktywności i podnoszenia sprawności, trening dnia codziennego, działalność kulturalno-oświatową, aktywizację społeczno-międzypokoleniową. Uczestnicy dziennego Domu Seniora+ w Kunowie, to osoby nieaktywne zawodowo w wieku 60+, zamieszkałe na terenie gminy Kunów (zameldowane na pobyt czasowy lub stały). Opiekę nad seniorami sprawuje dwóch opiekunów, terapeuta i psycholog, którzy realizują plan zajęć. Ponadto personel placówki uzupełniają pracownik gospodarczy, zajmujący się pracami porządkowymi, utrzymaniem

czystości oraz wsparciem w bieżącym działaniu placówki: podawaniem posiłków, zaspokajaniem potrzeb bytowych domowników, pomoc w kontaktach z innymi placówkami, zaopatrzenie Domu w niezbędne towary i produkty oraz pomoc w czasie transportu do/z Dziennego Domu Senior+ w Kunowie. Formy realizowanych zajęć w placówce:

Zajęcia edukacyjne

W 2019 roku w ramach zajęć edukacyjnych, seniorom zaproponowano m.in.:

- zajęcia z psychologiem: porady indywidualne oraz spotkania grupowe, zajęcia z zakresu komunikacji międzyludzkiej, pozytywnego myślenia, asertywności, rozwoju osobistego, rozwiązywania problemów w życiu codziennym, naukę radzenia sobie ze stresem, naukę zapamiętywania, wzmacnianie samooceny (w ramach spotkań z psychologiem inspirowano uczestników zajęć do zmiany stereotypowego myślenia o sobie jako o nieaktywnej osobie starszej, samotnej i schorowanej);
- zajęcia z pielęgniarką: pogadanki na temat zdrowego żywienia, zbilansowanej diety i zagrożeń płynących z nieprawidłowego odżywiania się, na temat cukrzycy, profilaktyki nowotworowej, kontrola wagi, ciśnienia;
- spotkania z funkcjonariuszami Policji: w ramach programów „Bezpieczny Senior” (omawiane były tematy bezpieczeństwa i ochrony majątku Seniorów oraz kategorie przestępstw, których ofiarami często padają osoby starsze i samotne -kradzieże, włamania, oszustwa, kradzieże kieszonkowe). Policjanci uświadamiali uczestników zajęć, jak należy się zachować, aby nie zostać ofiarą fałszywych „wnuczków”, „policjantów”, itp.;
- treningi koncentracji i pamięci w formie indywidualnej i grupowej;
- zajęcia edukacyjne o charakterze terapeutycznym, polegające na treningu umysłu oraz poznawaniu technik zapamiętywania poprzez rozwiązywanie zestawów zadań poprawiających koncentrację, spostrzegawczość, zdolność skutecznego zapamiętywania, rozwiązywanie krzyżówek, układanie nowych słów z liter, rebusy, szukanie różnic w obrazkach, quizy, kalambury, gry logiczne, Scrabble, nauka gry w brydża, nauka gry w szachy;
- warsztaty z rękodziela ludowego;
- warsztaty muzyczne (rytmika, nauka śpiewu);
- zajęcia edukacyjne z technik informacyjnych przy użyciu komputera, (korzystanie z Internetu, e-usług, wyszukiwanie informacji w sieci, korzystanie z bankowości elektronicznej i mediów społecznościowych);
- edukacja regionalna: przekazywanie wartości i treści regionalnych w celu zachowania ich dla przyszłych pokoleń (tradycje, zwyczaje, obrzędy, spotkania z ludźmi kultury, sztuki) - występ zespołu ludowego „Kunowianie”;
- zajęcia biblioteczne: wspólne czytanie książek (Narodowe Czytanie Literatury, ciekawych artykułów z gazet i czasopism);
- oglądanie filmów i słuchanie muzyki połączone z dyskusjami.

Zajęcia integracyjne

Dzienny Dom Senior+ w Kunowie prowadzi swoją działalność w szerokiej współpracy z innymi jednostkami gminnymi (szkołami, biblioteką Świetlicą Środowiskową w Kunowie) oraz organizacjami pozarządowymi. Celem spotkań integracyjnych jest budowanie więzi między domownikami, integracja z innymi członkami społeczności, a tym samym przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych. Spotkania te mają również na celu uatrakcyjnienie oferty Dziennego Domu Senior+ w Kunowie. Do najważniejszych zajęć integracyjnych zrealizowanych w 2019 roku należały: imieniny uczestników przy kawie i cieście, „IV Serdecznik Kunowski” bal z dziećmi niepełnosprawnymi (udział Seniorów w balu na zaproszenie Publicznej Szkoły Podstawowej im. Antoniego Hedy „Szarego” w Kunowie), wizyta Młodzieżowej Rady Miejskiej w Kunowie, cykl spotkań z ciekawymi ludźmi - wystawa rzeźb miejscowego artysty rzeźbiarza, Dzień Babci i Dziadka – wizyta dzieci ze Świetlicy Środowiskowej w Kunowie, Dzień Kobiet, spotkanie wielkanocne, Narodowe Czytanie Pisma Świętego, Majówka (wyjazd w plener do dworku w Chocimowie), Narodowe Czytanie Lektur, cykl spotkań z ciekawymi ludźmi - „Trzeba umieć słuchać drzew” – spotkanie z miejscowym rzeźbiarzem i pszczelarzem, warsztaty rękodzielnicze - spotkanie z miejscową artystką ludową, lokalne obchody Dnia Seniora- występ zespołu ludowego „Kunowianie”, Andrzejki (wróżby, zabawa andrzejkowa), Mikołajki.

ŚWIETLICA ŚRODOWISKOWA W KUNOWIE I KOLONII INWALIDZKIEJ

W ramach Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kunowie oraz Kolonii Inwalidzkiej działają placówki wsparcia dziennego - Świetlica Środowiskowa w Kunowie, zatrudniająca na pełny etat 4 osoby oraz Świetlica Środowiskowa w Kolonii Inwalidzkiej, zatrudniająca 1 wychowawcę na pełny etat i sprzątaczkę na pół etatu (komórki organizacyjne MGOPS w Kunowie). Placówki dysponują 30 miejscami (Kunów) oraz 15 miejscami (Kolonie Inwalidzka) dla dzieci ze szkół z terenu gminy Kunów i zamieszkujących na terenie gminy Kunów. Świetlica prowadzi działalność opiekuńczą jak i wychowawczą oraz pozwala na racjonalne zagospodarowanie czasu wolnego od zajęć szkolnych dzieci uczęszczających do szkoły. Dzieci przebywają w świetlicach w godzinach od 10.30 do 18.30. Dowożone są przez rodziców lub gimbus szkolny, natomiast odbiór dziecka pozostaje w gestii rodzica bądź osoby upoważnionej do odbioru. Placówki poprzez swoją działalność pomagają dzieciom w nauce, organizują czas wolny poprzez spacer, gry, zabawy, rozwijają zainteresowania i uzdolnienia, poprzez uczestnictwo dzieci w zajęciach dodatkowych, rozwijają kulturę osobistą, poprawiają sprawność fizyczną poprzez uczestnictwo dzieci w zajęciach ruchowych, rozwijają umiejętności interpersonalne, współpracują z rodzicami, MGOPS w Kunowie, wychowawcami oraz dyrekcją szkół, kuratorami sądowymi, asystentem rodziny oraz organizacjami pozarządowymi.

Oprócz zajęć ze specjalistami wychowawcy pomagali dzieciom w nauce, prowadzili z dziećmi zajęcia kulinarne, rękodzielnicze i plastyczne. Przy sprzyjającej pogodzie wychowawcy udawali się z dziećmi na pobliski plac zabaw, boisko „Orlik” oraz na spacer po okolicy. W czasie wakacji organizowane były pikniki i ogniska.

Tabela 13. Działalność świetlic środowiskowych w 2019 roku (Sprawozdanie MGOPS w Kunowie za 2019 rok)

Wyszczególnienie	Świetlica Środowiskowa	
	Kunów	Kolonia Inwalidzka
Liczba dzieci objętych pomocą	65	39
Koszty prowadzenia placówki (środki własne)	241 683,10 zł	97 590,53 zł
Zajęcia dodatkowe, w tym:		
-zajęcia informatyczne	30 godzin	18 godzin
-zajęcia matematyczne	80 godzin	56 godzin
- zajęcia z pedagogicznymi z dziećmi	40 godzin	26 godzin
- zajęcia z psychologiem	46 godzin	26 godzin
- zajęcia rytmiczno-taneczne	98 godzin	76 godzin
- zajęcia z języka angielskiego	84 godziny	32 godziny

Ponadto świetlice uczestniczą w wielu wyjazdach, wydarzeniach kulturalnych oraz uroczystościach zorganizowanych w świetlicach, tj. spotkania wielkanocne, Gminny Przegląd Piosenki Anglojęzycznej, wycieczki do Ogrodu Zoologicznego, do Ostrowca Świętokrzyskiego do centrum gier i laserów „Laser Space”, Zabawa Andrzeja, Wigilia, spotkanie z Mikołajem, obchody Niedzieli Palmowej, Walentynki, występ z okazji Dnia Babci i Dziadka dla uczestników Dniennego Domu Senior+.

3.1.2. Bezdomność

Na terenie gminy Kunów MGOPS pomaga również osobom bezdomnym. Osobą bezdomną jest osoba, która nie posiada „miejsca spełniającego warunki mieszkalne, w którym mogłaby stale przebywać, ani możliwości lub chęci uzyskania takiego miejsca”. Pozbawienie człowieka domu oznacza w konsekwencji pozbawienie go bezpieczeństwa i możliwości zaspokojenia niezbędnych potrzeb, w tym także potrzeby własnego rozwoju. Osoby nieposiadające miejsca zamieszkania mogą liczyć na pomoc Ośrodka w kierowaniu ich do instytucji poza terenem gminy.

W schronisku dla bezdomnych w 2019 roku przebywały 3 osoby z terenu gminy. Za pobyt w schronisku za osoby opłacał MGOPS. Opłata za pobyt osób bezdomnych w placówkach wsparcia (schronisko) – 3 osoby kwota 3.392,54 zł.

3.1.3. Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada obowiązek wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Udzielana pomoc polega przede wszystkim na analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, wzmocnieniu roli i funkcji rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, pomocy w integracji rodziny,

przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny oraz dążeniu do reintegracji rodziny.

Znaczną część beneficjentów Ośrodka stanowią rodziny, w których występują trudności opiekuńczo-wychowawcze. Są to rodziny, które m.in.: mają trudności z zaspokojeniem podstawowych potrzeb dzieci, nie potrafią gospodarować posiadanymi zasobami i środkami, ze względu na wiek, wykształcenie i sytuację rodzinną nie potrafią załatwić swoich spraw. Często problemy rodziny w opiece i wychowaniu dzieci łączą się z innymi dysfunkcjami np. uzależnieniem, przemocą domową, problemami w pełnieniu ról rodzicielskich, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Pomoc społeczna w zakresie bezradności opiekuńczo-wychowawczej polega na wypłacaniu zasiłków dla rodzin, gdzie występują problemy nie koniecznie dysfunkcyjne, ale i problemy finansowe np. z zagwarantowaniem właściwego wyżywienia, zakupem podręczników i pomocy szkolnych.

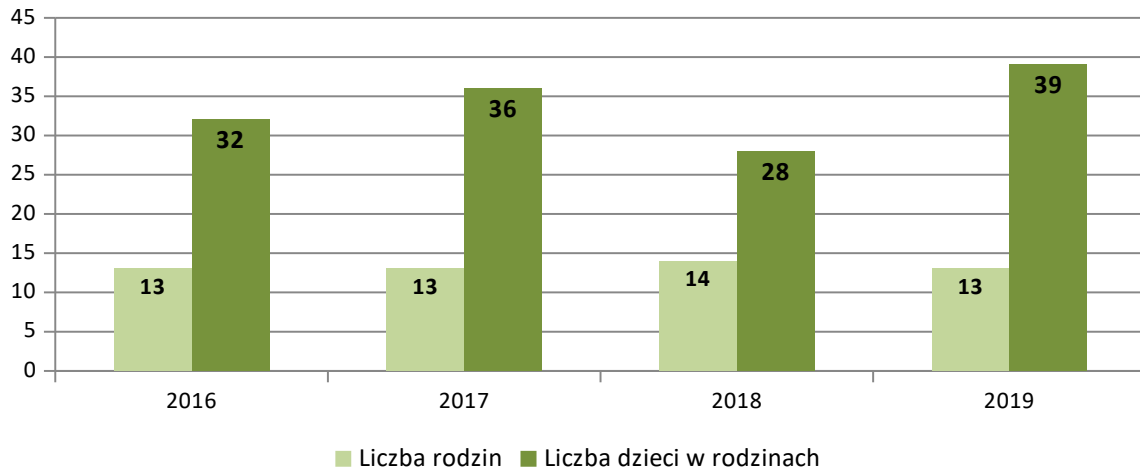
Tabela 14. Liczba rodzin i osób w rodzinach, które uzyskały pomoc z MGOPS w Kunowie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016-2019 (MGOPS w Kunowie)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin ogółem	12	11	8	12
Liczba osób w rodzinach	55	50	41	558

Pracownicy MGOPS w Kunowie monitorują sytuację w rodzinach dysfunkcyjnych. W Kunowie działają jednostki do zapobiegania kryzysom w środowisku rodzinnym - są to: Zespół Interdyscyplinarny do Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wraz z podzespołami problemowymi.

Kluczową osobą wspierającą rodziny w ramach działań ośrodka pomocy społecznej jest asystent rodziny. Wsparciem asystenta rodziny objęte są rodziny problemowe – z wieloma dysfunkcjami, od lat korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, często wielodzietne lub monoparentalne (niepełne) oraz rodziny zastępcze. Główne zadania asystenta rodziny koncentrują się na pracy z dziećmi – wsparciu w diagnozowaniu problemów edukacyjnych, współpracy z instytucjami edukacyjnymi, pomocy w diagnozowaniu problemów zdrowotnych, ale również z osobami dorosłymi – szczególnie w zakresie wsparcia w dysponowaniu finansami, prowadzeniu gospodarstwa domowego i opiece nad dziećmi, aktywizacji zawodowej oraz walce z uzależnieniami. Wsparcie rodziny poprzez działania asystenta rodziny uzupełnia pracę pracownika socjalnego i przyczyniają się do kompleksowej pomocy rodzinom. W 2019 roku asystent rodziny pracował z 13 rodzinami o liczbie dzieci w rodzinach 39.

Wykres 6. Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny z MGOPS w Kunowie w latach 2016-2019 (MGOPS w Kunowie)

Rolą asystenta jest przede wszystkim udzielanie wsparcia i aktywizacja rodziny poprzez zwiększenie jej wpływu na własne życie, pomoc w przezwyciężaniu trudności związanych z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci. Praca asystenta ma doprowadzić do tego, aby rodzina odzyskała podmiotowość i wiarę we własne możliwości. Asystent prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania, za jej zgodą.

3.1.4. Wsparcie dla rodzin z dziećmi

Realizowane przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie zadania z zakresu wsparcia dla rodzin z dziećmi dotyczą działań związanych z wypłacaniem świadczeń rodzinnych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Zasady przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych opisane są w ustawie o świadczeniach rodzinnych. Świadczeniami rodzinnymi są: zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna jako świadczenie będące realizacją wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 grudnia 2013r., sygn. akt TK akt K 27/13. oraz świadczenie rodzicielskie. Osoba mająca prawo do zasiłku rodzinnego może ubiegać się o następujące dodatki: dodatek z tytułu urodzenia dziecka, dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka, dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania oraz dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego.

Przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego – świadczenia przysługują, jeżeli przeciętny miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 674,00 zł, a w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli przeciętny miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby

uczającej się nie przekracza kwoty 764 zł. Kwoty kryteriów dochodowych uprawniających do zasiłku rodzinnego, a także wysokość poszczególnych świadczeń rodzinnych podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyników badań prognozy wsparcia dochodowego rodzin. Ostatnia weryfikacja miała miejsce 1 listopada 2018r.

W 2019 roku z zakresu pomocy ustawy o świadczeniach rodzinnych skorzystały rodziny w ilości 19 241 świadczeń. Liczba świadczeń rodzinnych wypłacanych w latach 2016-2019 rokrocznie spada. Dotyczy to głównie zasiłków rodzinnych z dodatkami. Zestawienie świadczeń rodzinnych wypłaconych w latach 2016-2019 zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 15. Liczba świadczeń rodzinnych wypłaconych w latach 2016-2019 (MGOPS w Kunowie)

Świadczenia rodzinne		2016	2017	2018	2019
Zasiłek rodzinny z dodatkami					
	Zasiłek rodzinny	9888	9227	8377	7402
	Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu:	5464	5087	4324	3854
	- urodzenia dziecka	59	26	44	28
	- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	240	215	201	134
	- samotnego wychowywania dziecka	381	379	357	332
	- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	972	914	648	531
	- rozpoczęcia roku szkolnego	851	963	883	714
	- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	1626	1397	1140	1139
	- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1335	1193	1051	976
Świadczenia opiekuńcze					
	Zasiłek pielęgnacyjny	5829	5875	5561	5483
	Świadczenia pielęgnacyjne	611	679	670	712
	Świadczenia rodzicielskie	315	277	289	248
	Specjalny zasiłek opiekuńczy	530	590	595	597
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dzieci		86	53	66	59
Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od świadczeń pielęgnacyjnych		497	438	403	429
Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od specjalnego zasiłku opiekuńczego		457	277	289	457
Razem		23 677	22 503	20 574	19 241

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie zajmuje się także obsługą funduszu alimentacyjnego – świadczeń wypłacanych w oparciu o ustawę o pomocy uprawnionym do alimentów. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba

uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Świadczenia te przysługują, jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł miesięcznie.

W 2016 roku MGOPS w Kunowie wypłacił 1720 świadczeń z funduszu alimentacyjnego na kwotę 609 382,62 zł. Przeważającą grupą osób uprawnioną do świadczeń były osoby w wieku od urodzenia do 17 lat. Na terenie gminy zamieszkiwało 57 dłużników alimentacyjnych, a poza terenem gminy 59 dłużników. Skuteczność egzekucji komorników wg danych na 31.12.2016r. była niska i wyniosła 119 337,29zł, co stanowiło niewiele ponad 19%. Na przestrzeni kilku ostatnich lat sytuacja ściągalności należnych alimentów od dłużników alimentacyjnych uległa poprawie. W 2019 roku z funduszu alimentacyjnego wypłacono 1057 świadczeń. Na terenie gminy zamieszkuje 52 dłużników alimentacyjnych, a poza terenem gminy 35 dłużników. Skuteczność egzekucji komorników wg danych na 31.12.2019r. wyniosła 190 766,54 zł przy należnościach ogółem wydanych w wysokości 394 857,10zł, co stanowi ok. 48%.

Ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci od 1 kwietnia 2016r. wprowadziła wsparcie dla rodzin w formie świadczenia wychowawczego w ramach Rządowego Programu Rodzina 500 plus. Prowadzeniem postępowań w sprawach w/w świadczenia wychowawczego zajmuje się MGOPS w Kunowie. Do końca czerwca 2019 roku świadczenie to rodzice otrzymywali niezależnie od dochodu na każde drugie i kolejne dziecko, a w przypadku mniej zamożnych rodzin także na pierwsze (kryterium dochodowe 800 zł oraz 1200 zł w rodzinie z niepełnosprawnym dzieckiem). Dzięki wprowadzonym zmianom od 1 lipca 2019 roku świadczenie wychowawcze przysługuje na wszystkie dzieci do 18 roku życia, bez względu na dochody uzyskiwane przez rodzinę.

Tabela 16. Świadczenia wychowawcze (500+) wypłacane rodzinom z terenu gminy Kunów w okresie 04.2016-12.2019 (MGOPS w Kunowie)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin ogółem	600	670	605	1037
Ilość wypłaconych świadczeń	9 594	12 321	11 210	14 090

Od 1 lipca 2018r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie realizuje zadanie w postaci wypłaty świadczenia „Dobry start” w wysokości jednorazowo 300 zł, które przysługuje w związku z rozpoczęciem przez dziecko roku szkolnego (na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”). W 2018 roku ze świadczenia skorzystało 1087 uczniów, natomiast w 2019 roku 1097 uczniów.

3.1.5. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne

Dodatek mieszkaniowy i energetyczny jest formą pomocy dla osób, które nie są w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania. Dodatek może uzyskać osoba, która ma tytuł prawny do lokalu mieszkalnego oraz dochody na osobę nieprzekraczające 175% kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 125% tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym. Pod uwagę bierze się również powierzchnię lokalu mieszkalnego.

Tabela 17. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne wypłacane rodzinom z terenu gminy Kunów w latach 2016-2019 (MGOPS w Kunowie)

Rodzaj świadczenia	2016	2017	2018	2019
Dodatek mieszkaniowy				
Liczba rodzin	11	9	4	4
Kwota wypłaconych dodatków (zł.)	20 028,85	16 733,14	10 116,73	8 403,81
Zryczałtowany dodatek energetyczny				
Ilość dodatków	62	47	38	31
Kwota wypłaconych dodatków (zł.)	989,92	756,38	619,16	496,28

3.1.6. Niepełnosprawność

Niepełnosprawność to trwała lub okresowa niezdolność do wypełniania ról społecznych, czyli możliwości czynnego udziału w życiu społeczeństwa z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu danej osoby, powodującej przede wszystkim niezdolność do pracy. Niepełnosprawność członka rodziny może prowadzić do pogorszenia kondycji finansowej rodziny bez względu na jej przynależność społeczno-zawodową. Sytuacja taka spowodowana jest dużymi wydatkami na leczenie i rehabilitację oraz na inne świadczenia będące udziałem rodzin.

Orzecznictwem o niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców gminy Kunów zajmuje się Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Ostrowcu Świętokrzyskim. Według jego danych (dane dla powiatu ostrowieckiego – brak danych dla gminy), w latach 2016-2019 liczba osób do 16 roku życia zaliczonych do niepełnosprawności ulegała wahaniom (nastąpił spadek takich osób), podobnie jak liczba osób w wieku 16 lat i więcej zaliczonych do stopnia niepełnosprawności (nastąpił wzrost takich osób). Charakterystykę orzeczeń wydanych dla powiatu ostrowieckiego przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 18. Liczba wydanych orzeczeń (dane dla powiatu ostrowieckiego) o stopniu niepełnosprawności przez Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności dla osób przed 16 rokiem życia w latach 2016-2019 (PCPR Ostrowiec Świętokrzyski)

Rok	Ogólna liczba orzeczeń	Płeć		Wiek		
		kobieta	mężczyzna	0-3 lata	4-7 lat	8-16 lat
2016	375	169	206	76	108	191
2017	207	81	126	42	66	99
2018	210	81	129	53	44	113
2019	154	54	100	37	34	83

Tabela 19. Liczba wydanych orzeczeń (dane dla powiatu ostrowieckiego) o stopniu niepełnosprawności przez Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia w latach 2016-2019 (PCPR Ostrowiec Świętokrzyski)

Rok	Ogólna liczba orzeczeń	Stopień niepełnosprawności			Płeć		Wiek			
		znaczny	umiarkowany	lekki	kobieta	mężczyzna	16-25 lat	26-40 lat	41-60 lat	60 lat i więcej
2016	4761	1629	2715	417	2475	2286	387	719	1872	1783
2017	4521	1468	2756	297	2423	2098	335	658	1833	1695
2018	5113	1546	3223	344	2774	2339	343	681	2025	2064
2019	5853	1853	3664	336	3197	2656	338	759	2251	2505

Osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności mogą ubiegać się o świadczenia z pomocy społecznej.

Tabela 20. Liczba rodzin i osób w rodzinie, które uzyskały pomoc z MGOPS w Kunowie z powodu występowania niepełnosprawności w rodzinie w latach 2016-2019 (MGOPS w Kunowie)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin ogółem	200	191	174	138
Liczba osób w rodzinach	442	415	365	279

Osoby niepełnosprawne mają różnorodne problemy społeczne związane ze swoją niepełnosprawnością. Są to m.in.: problemy ze swobodnym poruszaniem się, dostępem do służby zdrowia, rehabilitacji, świadczeń, dostępem do rynku pracy, niemożnością edukacji na miarę swoich możliwości i predyspozycji (bariery architektoniczne w mieszkaniach i budynkach użyteczności publicznej, brak środków komunikacji) itp. Są to bariery, które nie tylko utrudniają ale wręcz uniemożliwiają osobom borykającym się z niepełnosprawnością uczestnictwo w normalnym życiu. Głównymi problemami związanymi z bezrobociem niepełnosprawnych są: niższa atrakcyjność osoby niepełnosprawnej na rynku pracy, niedobór stanowisk pracy dla osób z niektórymi schorzeniami (brak zakładów pracy chronionej), niskie wykształcenie i kwalifikacje. Dość poważny problem dla osób

niepełnosprawnych stanowią czynniki psychologiczne i społeczne – trudność w akceptacji własnej osoby i schorzeń, brak zrozumienia ze strony otoczenia.

Poza pomocą MGOPS, osoby niepełnosprawne mogą liczyć na świadczenia i pomoc Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim, które pośredniczy pomiędzy osobą niepełnosprawną a Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). W kompetencjach PFRON znajdują się m.in. zadania: rozdysponowanie środków, likwidacja barier funkcjonalnych, zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny i przedmioty ortopedyczne, organizacja warsztatów terapii zajęciowej, organizacja staży i przygotowania zawodowego, zwrot kosztów tworzenia nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.

Dla ograniczenia występowania choćby części problemów z jakimi zmagają się osoby niepełnosprawne, konieczne jest podjęcie działań zmierzających do poprawy sytuacji życiowej osób niepełnosprawnych. Mogą one dotyczyć m.in.:

- zwiększania integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym,
- likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych, komunikacyjnych.

Rehabilitacją społeczną osób niepełnosprawnych zajmuje się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim, które prowadzi:

- dofinansowanie np.: uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych; sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych; zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów, na likwidację barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, rehabilitację dzieci i młodzieży,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.

Tabela 21. Dofinansowanie dla osób niepełnosprawnych ze środków PFRON dla osób niepełnosprawnych z terenu powiatu ostrowieckiego w latach 2016-2019 (PCPR Ostrowiec Świętokrzyski)

Dofinansowanie	2016	2017	2018	2019
do uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	377 osób 400 706,00 zł	376 osób 415 694,00 zł	382 osoby 447 320,00 zł	366 osób 459 9058,74 zł
do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	1 028 osób 972 196,21 zł	973 osoby 940 275,02 zł	997 osób 1 015 644,74 zł	1 178 osób 1 187 216,06 zł
do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	35 osób 55 297,00 zł	26 osób 41 674,00 zł	32 osoby 48 680,00 zł	47 osób 80 702,81 zł
do likwidacji barier architektonicznych i technicznych	112 osób 406 427,25 zł	90 osób 398 513,00 zł	83 osoby 373 678,30 z	65 osób 409 209,84 zł
do sportu, kultury, rekreacji i turystyki	315 osób 23 532,39 zł	460 osób 30 369,57 zł	305 osób 43 071,86 zł	258 osób 59 606,82 zł

3.1.7. Uzależnienia i przemoc w rodzinie

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie monitoruje zjawiska związane z uzależnieniem od narkotyków i alkoholu: przygotowuje wywiady środowiskowe, udziela rodzinom z problemem uzależnień pomocy psychospołecznej, prawnej i materialnej.

Alkoholizm

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych w kraju. Jest on tym bardziej poważny, gdyż większość osób nadużywających alkoholu nie poddaje się leczeniu a część z nich nie zdaje sobie sprawy z choroby alkoholowej. Nadużywanie alkoholu powoduje nie tylko szkody dla zdrowia pijącego ale jest także przyczyną pojawienia się zachowań powodujących szkodliwe następstwa natury emocjonalnej i finansowej na poziomie rodziny i społeczeństwa. Osoba nadużywająca alkoholu dostarcza swoim bliskim wielu niepotrzebnych problemów życiowych, emocjonalnych i finansowych.

Problem nadużywania alkoholu jest widoczny na terenie gminy – dotyczy on wielu rodzin. Występują również objawy przemocy domowej związanej z nadużywaniem alkoholu. Szczególnie niepokojące jest zjawisko spożywania alkoholu przez osoby nieletnie. Liczba osób otrzymujących świadczenie z powodu uzależnienia od alkoholu nie jest miarodajnym wskaźnikiem skali zjawiska - rodziny z problemem alkoholizmu mogą otrzymywać świadczenia z innych powodów lub też mogą znajdować się powyżej kryterium dochodowego, według którego przyznaje się pomoc społeczną. Nadużywanie alkoholu w niektórych domach to problem codzienny, w innych ma charakter sporadyczny, okazyjny. Uzależnienie jest też powodem występowania w rodzinach innych dysfunkcji.

Tabela 22. Liczba rodzin i osób w rodzinach, które uzyskały pomoc z MGOPS w Kunowie z powodu występowania zjawiska alkoholizmu w latach 2016-2019 (MGOPS w Kunowie)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin ogółem	43	42	37	31
Liczba osób w rodzinach	95	82	75	74

W gminie Kunów sprawami osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin zajmuje się Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKPiRPA), w skład

której wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Podstawowym zadaniem GKPiRPA jest podejmowanie działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożycia, inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie spożywania tych napojów, przeciwdziałanie i usuwanie następstw nadużywania alkoholu, także wspieranie działalności w tym zakresie organizacji społecznych. Do działań związanych z profilaktyką w sensie ustawowym należy też zaliczyć działania promujące zdrowie, leczenie i rehabilitację, pomoc rodzinie w radzeniu sobie z alkoholizmem jej członka (np. męża, żony, ojca, matki lub brata). Leczenie odwykowe mogą prowadzić tylko specjaliści, zaś terapia pedagogiczna może być prowadzona przez pedagogów, psychologów, lekarzy, nauczycieli ze specjalnością socjoterapia.

Podstawowym zadaniem Komisji jest zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem oraz udzielania pomocy rodzinom, w których występują problemy uzależnień. Zadanie to realizowane jest w Punkcie Konsultacyjnym, który prowadzony jest przez terapeutę ds. uzależnień. Punkt w 2019 roku był czynny jeden raz w tygodniu po trzy godziny. W czasie spotkań terapeuta ds. uzależnień spotykała się z osobami zarówno uzależnionymi jak i współuzależnionymi. Podczas tych spotkań zainteresowani uzyskali podstawową wiedzę o chorobie alkoholowej, sposobie radzenia sobie z problemem alkoholowym jak i postępowaniach prawnych w trudnych sytuacjach.

W 2019 roku terapeutka odbyła 45 zajęć, w którym wzięło udział 126 osób, w tym 13 współuzależnionych. Kontakt z punktem miało 28 osób uzależnionych. Systematycznie przychodzi 8 osób uzależnionych, 5 współuzależnionych jest w stałym kontakcie. Terapeuta umożliwił 28 osobom skorzystanie z konsultacji z lekarzem psychiatrą, 18 osób rozpoczęło systematyczne leczenie psychiatryczne. Terapeutka odbyła 11 lekcji profilaktycznych w szkołach. Dość aktywnie na terenie gminy działa Klub Anonimowego Alkoholika. GKPiRPA skierowała w 2019 roku 4 wnioski do Sadu rodzinnego w celu orzeczenia przymusowego leczenia odwykowego oraz skierowała 18 osób do biegłego psychologa i psychiatry, aby postawili diagnozę choroby, z czego skorzystało 10 osób.

Zadania GKPiRPA i działania zawarte są w uchwalanym corocznie Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałaniu Narkomanii. Realizatorem Programu jest gmina Kunów, które realizuje zadania publiczne z zakresu ograniczenia występowania uzależnień, nadużywania alkoholu oraz towarzyszących im negatywnych zjawisk. W zależności od celu i rodzaju zadania, ściśle współpracuje z instytucjami, organizacjami i innymi jednostkami, w kompetencjach których znajduje się profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych, m.in.:

- placówkami oświatowymi,
- Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Kunowie,
- Komisariatem Policji w Kunowie,
- Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kunowie,

- organizacjami pozarządowymi i kościołami prowadzącymi statutowe działania na rzecz dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii,

Profilaktyka antyalkoholowa na terenie gminy jest szeroko realizowana, głównie w placówkach oświatowych. Głównym celem prowadzenia programów profilaktycznych przeciw uzależnieniom oraz z innych dziedzin życia społecznego jest kształtowanie postaw promujących zdrowy i higieniczny tryb życia, nie uleganie negatywnym wpływom środowiska oraz wykształcenie nawyku odmowy i niezgody na postępowania niewłaściwe. Dla ograniczenia zjawiska nadmiernego spożywania alkoholu wskazane jest:

- upowszechnianie wśród lokalnej społeczności zdrowego trybu życia,
- rozpowszechnianie wiadomości na temat problemu alkoholowego,
- wspieranie rozwoju dzieci i rodzin, w których występuje problem alkoholizmu,
- stworzenie możliwości korzystania z pomocy terapeutycznej osób uzależnionych.

Narkomania

Narkomania jest poważną chorobą cywilizacyjną, podobnie jak inne uzależnienia i pozostaje w całkowitej sprzeczności ze zdrowym stylem życia. Narkomania jest nałogiem, czyli wyuczonym i utrwalonym szkodliwym przyzwyczajeniem zażywania środków odurzających, substancji psychoaktywnych, które powodują poważne następstwa zdrowotne oraz zakłócenia życia społecznego.

Mimo, że problem z narkotykami nie jest postrzegany jako jedno z najważniejszych zagrożeń w gminie, to jest on obecny, a zagrożenie uzależnieniem jest bardzo duże. Najczęstszymi przyczynami sięgania po narkotyki, zwłaszcza przez dzieci i młodzież są: trudne sytuacje życiowe, poszukiwanie ucieczki od problemów życia codziennego, bezradność życiowa, wpływ grupy rówieśniczej, ciekawość, ukształtowanie w toku wychowania pewnych szczególnych cech osobowości, określanych jako skłonność do nałogów. W chwili obecnej jednak najbardziej powszechne są tzw. „dopalacze”. Ponadto za grupę najbardziej narażoną uznaje się młodzież oraz pokolenie obecnych 30 i 40-latków.

Niezwykle ważną rolę w zwalczaniu narkomanii odgrywa edukacja, która uświadamia zagrożenie, a przede wszystkim kształtuje właściwe postawy. W placówkach oświatowych realizuje się szkolne programy profilaktyczne podczas zajęć wychowawczych, plastycznych, humanistycznych, sportowych. Zajęcia dotyczą profilaktyki wszelkich uzależnień: nikotynowych, alkoholowych i narkotykowych. Realizacja programów profilaktycznych ma na celu kształtowanie właściwych postaw i zachowań obywatelskich młodych osób, przygotowanie ich do życia w rodzinie i we współczesnym świecie oraz:

- wdrażanie dbałości o własne prawa i poszanowanie praw innych, troskę o bezpieczeństwo w każdej sytuacji życiowej,
- propagowanie aktywnego spędzania wolnego czasu i zdrowego stylu życia,
- kształcenie woli ucznia i zaspakajanie potrzeby przeżywania sukcesów,

- kształtowanie środowiska sprzyjającego uczeniu się (rozwijanie motywacji uczniów jako jednej z najważniejszych sił ukierunkujących działania uczniów),
- wspieranie rozwoju fizycznego i zdrowotnego oraz rozwoju intelektualnego i psychicznego ucznia.

Ważnym elementem realizacji takich działań jest stała pedagogizacja rodziców – uświadamiania im zagrożeń, jakie niesie wiek dojrzewania oraz zagrożeń środowiska.

Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie oznacza jednorazowe lub powtarzające się umyślne działania na szkodę bliskiej osoby bądź też zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia osób najbliższych, a także innych osób zamieszkujących wspólnie lub wspólnie gospodarujących.

Podmiotem realizującym zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest Zespół Interdyscyplinarny, w skład którego wchodzi przedstawiciele służb, instytucji i organizacji działających w obszarze wsparcia społecznego. Działania Zespołu zmierzają do poprawy sposobów udzielania pomocy osobom doświadczającym przemocy, ich najbliższemu otoczeniu poprzez kreowanie lokalnej polityki wobec problemu i wypracowywania procedur oraz standardów. Do zadań Zespołu należy:

- integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu,
- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie na terenie miasta i gminy Kunów,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Według sprawozdania Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Kunów w 2019 roku:

- założono 33 „Niebieskie Karty” w 30 rodzinach, kontynuowano prace z 8 rodzinami w których procedura została wszczęta w 2018 roku,
- skierowano 22 osoby do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kunowie,
- 4 sprawców przemocy poddało się dobrowolnemu leczeniu odwykowemu,
- w 6 przypadkach Zespół Interdyscyplinarny poinformował Sąd Rodzinny i Nieletnich w Ostrowcu Świętokrzyskim o sytuacji dzieci w związku z pozostawieniem ich we wspólnym gospodarstwie domowym.

- zakończono 17 procedur „Niebieskich Kart”, w tym w 13 przypadkach procedura została zakończona z powodu ustania przemocy w rodzinie, natomiast 4 „Niebieskie Karty” zostały zakończone z uwagi na brak zasadności podejmowania działań.

W 2029 roku przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego uczestniczyli m.in. w szkoleniach:

- ✓ Dziecko krzywdzone – pomoc dziecku i rodzinie,
- ✓ Pomoc rodzinie dysfunkcyjnej,
- ✓ Uzależnienia i nadużywanie alkoholu.
- ✓ Skuteczne formy reagowania na przemoc,
- ✓ Dziecko z problemem – jak reagować i przeciwdziałać,
- ✓ Uzależnienia behawioralne.
- ✓ Oddziaływania integracyjne w oparciu o realizację programów resocjalizacyjnych.
- ✓ Praca ze sprawcą przemocy w rodzinie w oparciu o model DULUTH i ART.

3.1.8. Pozostałe problemy pomocy społecznej

Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego

Osoby opuszczające zakłady karne są pod opieką Kuratora Sądowego, otrzymują pomoc społeczną, jeśli same zgłoszą się do Ośrodków Pomocy. Najczęstszą przyczyną otrzymywania zasiłku przez osoby, które opuściły zakład karny jest niemożność znalezienia pracy.

Tabela 23. Liczba rodzin i osób w rodzinach, które uzyskały pomoc z MGOPS w Kunowie z powodu występowania trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego w latach 2016-2019 (MGOPS w Kunowie)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin ogółem	11	7	10	5
Liczba osób w rodzinach	16	12	17	6

Wystąpienie zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej

Pomoc społeczna udzielana jest również w sytuacjach niezależnych od uwarunkowań społecznych, np.: w chwili wystąpienia sytuacji kryzysowej lub tragicznego w skutkach zdarzenia losowego, klęski żywiołowej. Najczęściej pomoc oferowana jest w formie pieniężnej lub rzeczowej.

Tabela 24. Liczba rodzin i osób w rodzinach, które uzyskały pomoc z MGOPS w Kunowie z powodu wystąpienia zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej w latach 2016-2019 (MGOPS w Kunowie)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin ogółem	1	1	2	4
Liczba osób w rodzinach	1	1	5	6

3.2. Instytucje zajmujące się pomocą społeczną

Instytucje, wspomagające działania MGOPS w Kunowie, zajmujące się pomocą społeczną oraz wspomagające mieszkańców na terenie gminy Kunów oraz w regionie.

Tabela 25. Instytucje pomocy społecznej, bezpieczeństwa i opieki prawnej w regionie (opracowanie własne)

Pełna nazwa organizacji	Podstawowe obszary działań organizacji	Adres
Urząd Miasta i Gminy Kunów	Główna jednostka administracji samorządowej gminy	ul. Warszawska 45B, 27-415 Kunów tel. 41 261 31 74
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Pomoc społeczna i socjalna dla mieszkańców gminy	ul. Warszawska 45B, 27-415 Kunów tel. 41 261 13 62 wew. 52
Starostwo Powiatowe w Ostrowcu Świętokrzyskim	Główna jednostka administracji samorządowej powiatu	ul. Łżecka 37, 26-400 Ostrowiec Świętokrzyski tel. 41 247 66 10
Powiatowy Urząd Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim	Pośrednictwo pracy.	Aleja 3 Maja 36, 26-400 Ostrowiec Świętokrzyski tel. 41 242 11 79
Komenda Powiatowa Policji w Ostrowcu Świętokrzyskim	Czuwanie nad bezpieczeństwem mieszkańców	Aleja 3 Maja 9, 26-400 Ostrowiec Świętokrzyski tel. 41 267 12 05 tel. alarmowy 997 lub 112
Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Ostrowcu Świętokrzyskim	Czuwanie nad bezpieczeństwem mieszkańców	ul. Wardyńskiego 32, 26-400 Ostrowiec Świętokrzyski tel. 41 248 94 35 tel. alarmowy 997 lub 112 tel. alarmowy 998 lub 112
Sąd Rejonowy w Ostrowcu Świętokrzyskim	Orzecznictwo sądowe	ul. Kościuszki 1, 26-400 Ostrowiec Świętokrzyski tel. 41 262 82 41
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim	Pomoc społeczna, opieka nad dzieckiem i rodziną, rehabilitacja osób niepełnosprawnych	ul. Świętokrzyska 22 26-400 Ostrowiec Świętokrzyski tel. 41 2479 94 08
Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach	Dobrowolna działalność na rzecz osób potrzebujących pomocy	ul. Kościuszki 25, 25-516 Kielce tel. 41 344 35 27
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach	Instytucja pomocy społecznej na szczeblu wojewódzkim	Al. IX Wieków Kielc 3 25-516 Kielce tel. 41/ 342 12 42
Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach Wydział Polityki Społecznej	Instytucja pomocy społecznej na szczeblu wojewódzkim	Al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce tel. 41/ 342 14 15
Sąd Rejonowy w Ostrowcu Świętokrzyskim	Orzecznictwo sądowe	ul. Kościuszki 1, 26-400 Ostrowiec Świętokrzyski tel. 41 262 82 41

Tabela 26. Instytucje opiekuńczo-wychowawcze i ośrodki wsparcia w regionie

Pełna nazwa organizacji	Podstawowe obszary działań organizacji	Adres
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ostrowcu Świętokrzyskim	Działania profilaktyczne, diagnostyczne, terapeutyczne, doradcze i konsultacyjne dla dzieci i młodzieży	ul. Żeromskiego 5 26-400 Ostrowiec Świętokrzyski tel. 41 246 59 44
Niepubliczna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza "Nasz Dom" w Ostrowcu Świętokrzyskim	Placówka z 30 miejscami socjalizacyjnymi całodobowej opieki nad dziećmi.	ul. Szkolna 19 26-400 Ostrowiec Świętokrzyski tel. 41 265 22 26
Niepubliczna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 1 w Małachowie	Placówka z 14 miejscami socjalizacyjnymi całodobowej opieki nad dziećmi	Małachów- Kolonia 2/1 27-400 Ćmielów tel. 15 861 20 17
Niepubliczna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 2 w Małachowie	Placówka z 12 miejscami socjalizacyjnymi całodobowej opieki nad dziećmi	Małachów- Kolonia 2/2 27-400 Ćmielów tel. 15 861 20 17
Niepubliczna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 3 w Małachowie	Placówka z 12 miejscami socjalizacyjnymi całodobowej opieki nad dziećmi	Małachów- Kolonia 2/3 27-400 Ćmielów tel. 15 861 20 17
Dom Pomocy Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim	Dom dla osób przewlekle somatycznie chorych z 188 miejscami (28 przy ul. Długiej i 160 przy ul. Grabowieckiej)	ul. Grabowiecka 7 26-400 Ostrowiec Świętokrzyski tel. 41 262 00 23
Dom Pomocy Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim	Dom stałego pobytu ze 155 miejscami przeznaczony dla osób przewlekle psychicznie chorych z miejscami dla osób przewlekle somatycznie chorych	Os. Słoneczne 47 26-400 Ostrowiec Świętokrzyski tel. 41 266 55 53
Środowiskowy Dom Samopomocy w Ostrowcu Świętokrzyskim	Dom dla osób z problemami zdrowia psychicznego	ul. Focha 5 26-400 Ostrowiec Świętokrzyski tel. 41 242 40 09
Warsztat Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu „SZANSA” w Ostrowcu Świętokrzyskim	Warsztat terapeutyczny przeznaczony dla osób niepełnosprawnych	ul. Żabia 31 26-400 Ostrowiec Świętokrzyski tel. 41 262 05 81
Warsztat Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu „Razem” w Ostrowcu Świętokrzyskim	Warsztat terapeutyczny przeznaczony dla osób niepełnosprawnych	ul. Rzeczki 18 26-400 Ostrowiec Świętokrzyski tel. 41 263 03 00
Schronisko dla bezdomnych Towarzystwo Pomocy Brata Alberta „Nasze Gospodarstwo”	Schronisko dla osób bezdomnych, osób niepełnosprawnych	Skoszyn 64 27-425 Waśniów tel. 41 334 19 06
Dom Samotnej Matki Caritas Diecezji Sandomierskiej	Schronisko dla kobiet w okresie okołoporodowym	ul. Świętokrzyska 27- 400 Ostrowiec Świętokrzyski tel. 41 265 37 60
Noclegownia Polski Komitet Pomocy Społecznej	Noclegownia dla mężczyzn	ul. Zielona 12 27- 400 Ostrowiec Świętokrzyski tel. 41 247 40 48
Jadłodajnia	Wydawanie posiłków	ul. Traugutta 27- 400 Ostrowiec Świętokrzyski tel. 41 260 06 49

Tabela 27. Instytucje opieki zdrowotnej i terapii uzależnień w regionie

Pełna nazwa organizacji	Podstawowe obszary działań organizacji	Adres
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Vitamed s.c. w Kunowie	Pomoc medyczo – diagnostyczna	ul. Warszawska 27-415 Kunów tel. 41 261 13 73
Zespół Opieki Zdrowotnej w Ostrowcu Świętokrzyskim - Szpital Powiatowy	Specjalistyczna pomoc medyczo -diagnostyczna, przychodnie i szpital	ul. Szymanowskiego 11 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski tel. 41 274 80 00
Dom Ulgi w Cierpieniu im. Jana Pawła II w Ostrowcu Świętokrzyskim	Rehabilitacja, wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego oraz hospicjum	ul. Focha 5 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski
Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy Oddział XII i XIII Terapii Uzależnienia od Alkoholu	Całodobowy oddział terapii uzależnienia od alkoholu	ul. Spacerowa 5 26-026 Morawica tel. 41 364 12 31 do 35
Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych (Detoksykacyjny)	Oddział leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych	ul. Spacerowa 5 26-026 Morawica tel. 41 364 12 61 do 64
Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia - Poradnia	Poradnia terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia	ul. Jagiellońska 72 25-734 Kielce tel. 41 345 73 46
Poradnia Profilaktyki, Leczenia i Terapii i Uzależnień w Kielcach	Stowarzyszenie MONAR - ośrodek leczenia i terapii uzależnień	ul. Malików 150 B 25-639 Kielce tel. 41 367 36 93
Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży w Lutej	Stowarzyszenie MONAR - ośrodek terapii i rehabilitacji dla uzależnionej młodzieży	Luta 26-220 Stąporków

4. PODSUMOWANIE SYTUACJI SPOŁECZNEJ MIASTA I GMINY KUNÓW

4.1. Wnioski z diagnozy

Założeniem *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Kunów na lata 2021-2025* jest wypracowanie metod podniesienia standardu życia w gminie oraz skutecznego przeciwdziałania rozprzestrzenienia się niekorzystnych zjawisk społecznych. Z przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej w gminie Kunów wynika:

- wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym i nasilający się problem ludzi starszych, brak systemowych rozwiązań dla starzejącego się społeczeństwa,
- znaczna liczba osób otrzymujących wsparcie z zakresu pomocy społecznej (świadczenia pieniężne, rzeczowe i praca socjalna) - ogółem 963 osoby w roku 2019
- głównymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej w 2018 r. są: ubóstwo (608 rodzin), niepełnosprawność (398 rodzin), długotrwała choroba (463 rodziny), bezrobocie (169 rodzin),

- problemem jest brak zorganizowanej oferty czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz niewystarczająca dostępność bazy kulturalnej, sportowej czy rekreacyjnej,
- brak systemowych rozwiązań na rzecz osób starszych oraz brak organizacji dbających o interesy środowisk seniorskich,
- MGOPS w Kunowie współpracuje z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej,
- działania władz gminy zmierzają do poprawy standardu życia mieszkańców i opierają się na zadaniach organizacyjnych (pomoc i doradztwo społeczne, zwiększenia skuteczności podejmowanej pomocy społecznej poprzez szkolenia kadry, ułatwienia w dostępie do urzędów i instytucji, do usług bytowych, mieszkaniowych, intelektualnych, zdrowotnych i kulturalnych, itp.) oraz na zadaniach inwestycyjnych (np.: poprawie warunków lokalowych infrastruktury socjalnej)
- wszelkie działania gminy na polu społecznym mogą być przeprowadzone dzięki wykorzystaniu funduszy pomocowych z Unii Europejskiej.

Na sytuację społeczną w gminie duży wpływ mają czynniki zewnętrzne, np.: stan gospodarki kraju, brak rynków zbytu i nieopłacalność produkcji rolnej oraz konkurencyjność gospodarcza ze strony gmin ościennych. Wszystko to może powodować wzrost frustracji, stagnacji i poczucia beznadziei wśród mieszkańców gminy. Skutki społeczne mogą być poważne, np. wzrost występowania zjawisk patologicznych tj. przemoc domowa, wzrost stosowania używek (alkohol, narkotyki), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

4.2. Analiza SWOT

Na analizę składają się cztery grupy czynników:

- pierwsza grupa to uwarunkowania wewnętrzne, które stanowią **silne strony** polityki społecznej; należy je wykorzystane sprzyjać będą jej wzmocnieniu;
- druga grupa uwarunkowań wewnętrznych to takie, które stanowią **słabe strony** polityki społecznej; jeśli nie zostaną wyeliminowane lub zminimalizowane będą ją osłabiać;
- trzecią grupą czynników są uwarunkowania zewnętrzne, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności powiatu, ale mogą być traktowane jako **szanse**;
- ostatnią grupą są takie uwarunkowania zewnętrzne, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania instytucji powiatu, ale mogą stanowić **zagrożenie** dla rozwiązywania problemów społecznych.

Analiza SWOT stanowi syntetyczne ujęcie wskazanych obszarów problemowych oraz stanowi podsumowanie prezentowanej diagnozy oraz analizy sytuacji społecznej. Stała się ona podstawą do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych.

Tabela 28. Analiza SWOT dla sytuacji społecznej w gminie

<p>MOCNE STRONY</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Wysokie kwalifikacje i doświadczenie pracowników Ośrodka – Zapewnienie wsparcia przez asystenta rodziny – Zapewnienie rodzinom dostępu do poradnictwa specjalizacyjnego – Dostępność placówek oświatowych – Zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie dostępu do pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychospołecznej i prawnej – Sprawnie funkcjonujący system pomocy społecznej. Współpraca MGOPS z placówkami oświatowymi, placówkami medycznymi, GKRPA, Zespołem Interdyscyplinarnym, Parafiami, Policją i OSP, stowarzyszeniami – Dostępność usług społecznych – Działalność jednostek na rzecz bezpieczeństwa mieszkańców – Aktywność społeczna gminy – Oferta wsparcia dla osób starszych (Dzienny Dom Senior+) – Istniejące świetlice środowiskowe – Dobra współpraca i zaangażowanie władz samorządowych – Umiejętność aplikowania o środki zewnętrzne – Istniejąca sieć ośrodków kultury, sportu oraz bibliotek
<p>SŁABE STRONY</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Starzenie się lokalnej społeczności – systematycznie wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym – Niewystarczająca ilość systemowych rozwiązań dla starzejącego się społeczeństwa (domy pomocy społecznej, placówki dziennego i stałego pobytu dla ludzi starszych i samotnych) – Niewystarczająca liczba miejsc w domu dziennego pobytu oraz brak alternatywnych form pomocy stacjonarnej osobom starszym i niepełnosprawnym – Słabo rozwinięta infrastruktura socjalna gminy (mieszkania chronione, lokale socjalne) – Niewystarczająca liczba ofert spędzania wolnego czasu dla osób starszych – Dysproporcje w społeczeństwie gminy pod względem statusu materialnego i zawodowego, – Skrywane w małych społecznościach lokalnych zjawiska przemocy w rodzinie – Utrwalone uzależnienie osób (długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych, wykluczonych społecznie) od świadczeń pomocy społecznej powodujące obniżenie aktywności zawodowej – Istniejące bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych
<p>SZANSE</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Pozyskanie środków z Unii Europejskiej oraz innych środków zewnętrznych na współfinansowanie zaplanowanych inwestycji i działań programowych – Aktywność władz samorządowych – Wzrost poziomu usług społecznych – Rozbudowa infrastruktury społecznej – Realizacja programów społecznych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – Tworzenie placówek przeciwdziałających marginalizacji osób starszych, długotrwale chorych i niepełnosprawnych – Przełamywanie stereotypów dotyczących osób starszych, niepełnosprawnych i ofiar przemocy; – Wzrastająca rola asystentów rodziny w procesie aktywizowania beneficjentów

	<p>pomocy społecznej</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wykorzystanie potencjału ludzkiego, aktywizacja mieszkańców, kreowanie liderów lokalnych – Kontynuacja współpracy pomiędzy instytucjami społecznymi – Wzrost aktywności mieszkańców - rozwój organizacji działających w zakresie pomocy społecznej, wspieranie rozwoju gospodarczego – Zagwarantowanie możliwości funkcjonowania w społeczeństwie osobom, które nie są w stanie same zadbać o siebie lub potrzebują wsparcia (osoby niepełnosprawnie, chore, osoby starsze, zagrożone wykluczeniem społecznym)
ZAGROŻENIA	<ul style="list-style-type: none"> – Zaostrzenie niekorzystnych trendów demograficznych – starzenie się społeczeństwa i wydłużanie życia skutkujące zwiększeniem liczby osób starszych potrzebujących pomocy instytucjonalnej – Dziedziczenie nieprawidłowych wzorców rodzinnych i społecznych, w tym ubóstwa i bezradności – Zaniedbania opiekuńcze wobec osób starszych i niepełnosprawnych przez rodziny – Zjawisko wykluczenia społecznego – Wzrastające zapotrzebowanie na opiekę i usługi świadczone na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych – Narastanie zjawisk patologii społecznej w środowisku domowym, szkolnym – Zwiększenie zadań samorządowych bez przekazania środków na realizację nowych zadań – Zbyt duża częstotliwość zmian w prawie, niespójność przepisów, zmiany interpretacji istniejących przepisów prawnych – Ograniczone środki finansowe w budżecie uniemożliwiający podejmowania inwestycji

Skuteczne przeciwdziałanie problemom społecznym musi opierać się na:

- zwiększeniu efektywności przydzielania środków na pomoc społeczną,
- poprawie standardu życia i dostępności do usług bytowych, urzędowych, mieszkaniowych, intelektualnych, zdrowotnych i kulturalnych dla mieszkańców,
- doksztalcaniu i doskonaleniu zawodowym kadr pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa,
- zintegrowaniu, zaktywizowaniu oraz edukacji społeczeństwa,
- realizacji zamierzeń inwestycyjnych, które mogą być przeprowadzone dzięki wykorzystaniu funduszy pomocowych z Unii Europejskiej.

Założeniem głównym jest stworzenie odpowiednich warunków dla rozwoju gminy Kunów. Przy wykorzystaniu istniejących zasobów i atutów gminy poprzez właściwe działania inwestycyjne w dziedzinie infrastruktury społecznej i działania organizacyjne - możliwa jest poprawa standardu życia w gminie.

5. CEL GŁÓWNY I CELE POŚREDNIE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE MIASTA I GMINY KUNÓW

Cel główny w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Kunów na lata 2021-2025*:

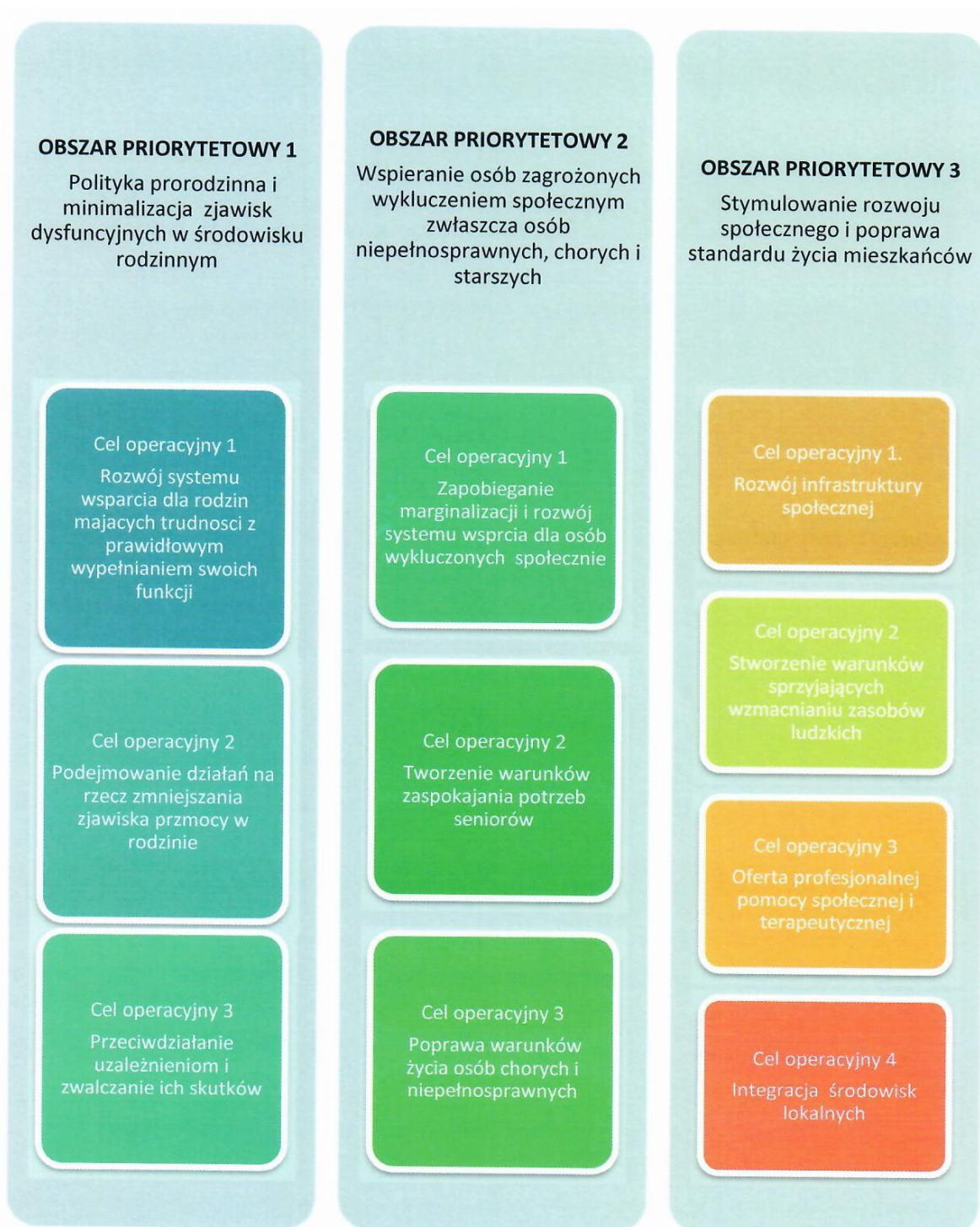
Skuteczne aktywizowanie osób zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, podniesienie jakości życia mieszkańców miasta i gminy, stwarzanie im warunków do rozwoju, wzmocnienie rodzin, integrowanie społeczności lokalnej oraz zapobieganie występowaniu niekorzystnych zjawisk dysfunkcyjnych.

Punktem wyjścia do szczegółowych rozwiązań przewidzianych w niniejszej Strategii jest określenie zasadniczych obszarów priorytetowych:

Obszary priorytetowe „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Kunów na lata 2021-2025”

Plan strategiczny „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Kunów na lata 2021-2025” obszary priorytetowe, cele operacyjne

6. KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE MIASTA I GMINY KUNÓW NA LATA 2021-2025 W UKŁADZIE OBSZARÓW PRIORYTETOWYCH I CELÓW OPERACYJNYCH

OBSZAR PRIORYTETOWY 1

Polityka prorodzinna i minimalizacja zjawisk dysfunkcyjnych w środowisku rodzinnym

Cel operacyjny 1.		
Rozwój systemu wsparcia dla rodzin mających trudności z prawidłowym wypełnianiem swoich funkcji		
Kierunki działań	Instytucja koordynująca	Partnerzy
Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy w Kunowie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej organizacje pozarządowe
Współpraca asystenta rodziny z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej organizacje pozarządowe
Diagnozowanie i monitorowanie sytuacji w rodzinach w celu zapobiegania zjawiskom ubóstwa (zwłaszcza tzw. „ubóstwa dziedzicznego”) i niezaradności oraz kontynuacja udzielania pomocy przez MGOPS rodzinom pozostającym w trudnej sytuacji materialnej (pomoc materialno-finansowa dla osób i rodzin znajdujących się w trudnych warunkach życiowych)	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej organizacje pozarządowe
Realizacja świadczeń pomocy rodzinom dysfunkcyjnym, zgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym realizacja zadań z zakresu wsparcia asystenta rodziny oraz pieczy zastępczej	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej organizacje pozarządowe
Realizacja programów wspierania rodzin wielodzietnych w formie Karty Dużej Rodziny i programu „Posiłek w szkole i w domu” oraz wdrażanie innych inicjatyw wspierających rodziny	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej organizacje pozarządowe
Poszerzenie systemu udzielania pomocy w zakresie potrzeb mieszkaniowych osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne

		realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej organizacji pozarządowe
Integrowanie i koordynowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i kościoła.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Urząd Miast i Gminy w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej organizacji pozarządowe
Prowadzenie działalności w świetlicach środowiskowych. Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym w czasie wolnym od nauki (wakacje, ferie zimowe) i tworzenie warunków spędzania wolnego czasu pozaszkolnego przez dzieci i młodzież	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej organizacji pozarządowe

Cel operacyjny 2		
Podejmowanie działań na rzecz zmniejszenia zjawiska przemocy w rodzinie		
Kierunki działań	Instytucja koordynująca	Partnerzy
Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Kunów	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Zespół Interdyscyplinarny Komisariat Policji w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej
Edukacja społeczna na temat zjawiska przemocy w rodzinie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Zespół Interdyscyplinarny Komisariat Policji w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej Organizacje pozarządowe
Monitorowanie środowisk zagrożonych przemocą w rodzinie i współpraca instytucji pomocy społecznej m.in. poprzez realizację procedury „Niebieskiej Karty”	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Zespół Interdyscyplinarny Komisariat Policji w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej Organizacje pozarządowe

<p>Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych kadr pracujących na rzecz wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz pracujących z osobami pokrzywdzonymi i osobami stosującymi przemoc</p>	<p>Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie</p>	<p>Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Zespół Interdyscyplinarny Komisariat Policji w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej Instytucje opieki zdrowotnej</p>
<p>Realizowanie pomocy dla osób dotkniętych przemocą w formie poradnictwa specjalistycznego, terapii, wsparcia instytucjonalnego i udzielenia schronienia</p>	<p>Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie</p>	<p>Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Zespół Interdyscyplinarny Komisariat Policji w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej Instytucje opieki zdrowotnej</p>
<p>Prowadzenie działań informacyjnych, edukacyjnych i społecznych wśród społeczności gminy, w tym: prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych adresowanych do ogółu dorosłych dotyczących rozwoju dzieci, ich potrzeb, rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy oraz podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy</p>	<p>Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie</p>	<p>Urząd Miasta i Gminy w Kunowie Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Zespół Interdyscyplinarny Komisariat Policji w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej Instytucje opieki zdrowotnej</p>
<p>Realizacja programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży na temat praw dzieci, komunikacji, asertywności, rozwiązywania problemów bez przemocy oraz zachęcanie do zwrócenia się o pomoc, jeśli są krzywdzone.</p>	<p>Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie</p>	<p>Urząd Miasta i Gminy w Kunowie Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Zespół Interdyscyplinarny Komisariat Policji w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej Instytucje opieki zdrowotnej Placówki oświatowe</p>

Cel operacyjny 3.		
Przeciwdziałanie uzależnieniom i zwalczanie ich skutków		
Kierunki działań	Instytucja koordynująca	Partnerzy
Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałaniu Narkomanii	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Miasto i Gmina Kunów Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej organizacje pozarządowe Komisariat Policji w Kunowie
Działania profilaktyczne w celu ograniczania zjawisk uzależnień od alkoholu i narkotyków oraz związanych z nimi dysfunkcji rodziny	Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej organizacje pozarządowe Komisariat Policji w Kunowie
Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych kadr współpracujących z osobami borykającymi się z problemem uzależnienia	Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie Instytucje opieki zdrowotnej
Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy terapeutycznej, prawnej i zdrowotnej oraz ochrony przed przemocą (pomoc dla osób uzależnionych, jak również ich rodzin - eliminacja społecznych skutków uzależnień)	Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie Instytucje opieki zdrowotnej
Edukacja skierowana do rodziców w zakresie nabywania umiejętności rozpoznawania zagrożeń i uzależnień u dzieci i młodzieży	Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie Instytucje opieki zdrowotnej
Propagowanie abstynencji, zdrowego stylu życia, wolnego od alkoholu, narkotyków szczególnie wśród dzieci i młodzieży	Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie Instytucje opieki zdrowotnej Placówki oświatowe

OBSZAR PRIORYTETOWY 2

Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zwłaszcza osób niepełnosprawnych, chorych i starszych

Cel operacyjny 1.		
Zapobieganie marginalizacji i rozwój systemu wsparcia osób wykluczonych społecznie		
Kierunki działań	Instytucja koordynująca	Partnerzy
Diagnozowanie potrzeb i możliwości wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, czyli środowisk dziedziczących ubóstwo lub patologie, osób z niepełnosprawnością, długotrwale chorych i osób w podeszłym wieku	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej organizacje pozarządowe Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim
Poprawa jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez działania wspierające i aktywizujące	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej organizacje pozarządowe
Podejmowanie działań profilaktycznych skierowanych do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w zakresie kompleksowej informacji o możliwościach otrzymania pomocy	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej organizacje pozarządowe
Dbanie o klimat służący racjonalizowaniu postaw społecznych wobec osób/rodzin borykających się z problemami i uzyskiwaniu aprobaty społecznej dla udzielania im wsparcia	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej organizacje pozarządowe

Cel operacyjny 2.		
Stworzenie warunków zaspokajania potrzeb seniorów		
Kierunki działań	Instytucja koordynująca	Partnerzy
Rozwijanie usług opiekuńczych dla seniorów w ich środowisku zamieszkania, obejmujących m.in. pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej organizacje pozarządowe Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim
Udzielanie przez MGOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej

Promowanie wśród lokalnej społeczności a także w środowisku osób starszych, aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej organizacje pozarządowe
Realizacja programów w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia seniorów, oraz zapewnienie im dostępu do usług zdrowotnych, diagnostycznych i rehabilitacji	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej
Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz seniorów	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej organizacje pozarządowe
Wspieranie działalności istniejącego Dziennego Domu Senior+ w Kunowie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej organizacje pozarządowe Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim
Utworzenie Klubu Seniora na terenie Gminy Kunów	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej organizacje pozarządowe Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Kunowie Placówki oświatowe

Cel operacyjny 3.		
Poprawa warunków życia osób chorych i niepełnosprawnych		
Kierunki działań	Instytucja koordynująca	Partnerzy
Stworzenie kompleksowego i długookresowego programu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim Urząd Miasta i Gminy w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej
Umożliwienie osobom niepełnosprawnym zdobywania kompetencji społecznych i zawodowych w zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim Urząd Miasta i Gminy w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne

		realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej
Podnoszenie wiedzy, kwalifikacji oraz umiejętności komunikacyjnych osób współpracujących z osobami niepełnosprawnymi	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim Urząd Miasta i Gminy w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej
Realizacja przedsięwzięć z zakresu integracji i aktywizacji społeczno – zawodowej, tworzenie warunków sprzyjających zaradności i samodzielności osób niepełnosprawnych i kształtowanie ich pozytywnego wizerunku na rynku pracy	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim Urząd Miasta i Gminy w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej
Włączanie potencjału rodziny i bliskiego otoczenia oraz wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej w działania wspomagające na rzecz osób chorych i niepełnosprawnych	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim Urząd Miasta i Gminy w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej
Wsparcie dla rozwoju aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby niepełnosprawne polegających m.in. na organizacji imprez, spotkań integracyjnych, zajęć	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim Urząd Miasta i Gminy w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej
Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim Urząd Miasta i Gminy w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej Organizacje pozarządowe

OBSZAR PRIORYTETOWY 3

Stymulowanie rozwoju społecznego i poprawa standardu życia mieszkańców

Cel operacyjny 1.		
Rozwój infrastruktury społecznej		
Kierunki działań	Instytucja koordynująca	Partnerzy
Modernizacja i remont obiektów użyteczności publicznej zwiększających ich funkcjonalność oraz doposażenie w sprzęt i urządzenia	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie	Zarządcy budynków

Likwidacja barier architektonicznych dla potrzeb osób niepełnosprawnych	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie	Zarządcy budynków Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim
Utworzenie Domu Pomocy Społecznej	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie Organizacje pozarządowe
Utworzenie świetlic środowiskowych	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie Organizacje pozarządowe
Utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie Organizacje pozarządowe
Adaptacja budynków i pomieszczeń na mieszkania komunalne, socjalne i chronione	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie	-
Utworzenie Warsztatu Terapii Zajęciowej	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie Organizacje pozarządowe
Adaptacja istniejących budynków i terenów na cele kulturalne, wypoczynkowe i rekreacyjne służące mieszkańcom gminy	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie	-
Utworzenie Centrum Usług Społecznych	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie

Cel operacyjny 2.		
Tworzenie warunków sprzyjających wzmocnieniu zasobów ludzkich		
Kierunki działań	Instytucja koordynująca	Partnerzy
Wzmocnienie partnerstwa instytucji rynku pracy, instytucji pomocy i integracji społecznej	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie Powiatowy Urząd Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim Organizacje pozarządowe
Udzielanie wsparcia osobom poszukującym pracy, organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych, prac społecznie – użytecznych, staży oraz wsparcie dla osób rozpoczynających własną działalność przez Powiatowy Urząd Pracy	Powiatowy Urząd Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie
Aktywizacja społeczna i zawodowa osób biernych zawodowo i długotrwale bezrobotnych poprzez kluby aktywizacji, organizowanie projektów na rzecz	Powiatowy Urząd Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie

przeciwdziałania bezrobociu, szkoleń i kursów doszkalających i przekwalifikujących wraz ze stażem itp.		
Zwiększenie dostępu do edukacji, kultury, sportu, rekreacji oraz wspieranie działań z zakresu organizacji czasu wolnego dzieci, młodzieży i całych rodzin	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Kunowie Organizacje pozarządowe
Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez wsparcie edukacyjne, dofinansowanie zajęć dodatkowych i wyrównawczych, profilaktycznych itp.	Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Kunowie Placówki oświatowe	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kunowie Gminne Centrum Informacji w Kunowie Organizacje pozarządowe
Tworzenie świetlic aktywizujących lokalną społeczność	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kunowie Organizacje pozarządowe
Organizacja szkoleń dla osób rozpoczynających działalność, gospodarczą, rolników i kursów doszkalających lub zmieniających kwalifikacje	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie Gminne Centrum Informacji w Kunowie Organizacje pozarządowe
Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji kadr pomocy społecznej oraz instytucji społecznych	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kunowie Gminne Centrum Informacji w Kunowie Organizacje pozarządowe

Cel operacyjny 3.		
Oferta profesjonalnej pomocy społecznej i terapeutycznej		
Kierunki działań	Instytucja koordynująca	Partnerzy
Kontynuacja działań z zakresu pomocy społecznej dla osób potrzebujących wsparcia z MGOPS i innych instytucji pomocowych w gminie i regionie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kunowie Zespół Interdyscyplinarny Komisariat Policji w Kunowie Organizacje pozarządowe Punkt Interwencji Kryzysowej w Ostrowcu Świętokrzyskim

Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Instytucje i organizacje społeczne
Świadczenie profesjonalnych usług na rzecz ludności poprzez wszystkie instytucje społeczne (instytucje miejskie, opieki zdrowotnej, placówki oświatowe, kulturalne, itp.)	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Instytucje i organizacje społeczne
Promocja profilaktyki zdrowia i zwiększenie dostępności usług zdrowotnych na terenie gminy poprzez m.in. organizację okazjonalnych badań i porad specjalistycznych	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie Palcówki służby zdrowia
Kontynuacja działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego jako komórek rozwiązujących problemy bezpośrednio wśród rodzin i osób mających problemy i	Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kunowie Zespół Interdyscyplinarny	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej organizacje pozarządowe Komisariat Policji w Kunowie Punkt Interwencji Kryzysowej w Ostrowcu Świętokrzyskim
Kontynuacja współpracy z różnymi instytucjami wspomagającymi pomoc społeczną w regionie (domy pomocy społecznej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, warsztaty terapii zajęciowej, środowiskowe domy samopomocy itp.)	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej

Cel operacyjny 4.		
Integracja środowisk lokalnych		
Kierunki działań	Instytucja koordynująca	Partnerzy
Aktywizacja społeczeństwa do działań na rzecz poprawy warunków społecznych w gminie – wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, fundacji i stowarzyszeń	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie Organizacje pozarządowe
Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych – samoorganizowania się, pomocy sąsiedzkiej oraz tworzenia organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej Promocja idei wolontariatu oraz pomocy sąsiedzkiej	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie Organizacje pozarządowe
Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie	Organizacje pozarządowe Gminne jednostki organizacyjne

realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.		realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej
Wspieranie działalności Kół Gospodyń Wiejskich oraz promowanie lokalnego folkloru i tradycji	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie	Organizacje pozarządowe Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Kunowie
Organizacja festynów rodzinnych, imprez gminnych (dożynki, Dni Kunowa itp.) i innych spotkań integrujących mieszkańców	Urząd Miasta i Gminy w Kunowie	Organizacje pozarządowe Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Kunowie Gminne Centrum Informacji w Kunowie

7. WDRAŻANIE, ZARZĄDZANIE I MONITORING REALIZACJI „STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA I GMINY KUNÓWNA LATA 2021-2025”

7.1. Wdrażanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Kunów na lata 2021-2025 wyznacza cele, kierunki działań oraz interwencje mających prowadzić do wzmocnienia spójności społecznej w gminie, poprzez aktywizowanie i włączanie społeczne osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem. Przedstawione w dokumencie założenia mogą być osiągnięte jako efekt długoterminowej współpracy wielu instytucji i środowisk lokalnych.

Strategia jest dokumentem otwartym na zmiany i wzbogacenie treści w niej zawartych wynikające z prowadzonego monitoringu zjawisk społecznych. Aktualizacje dokumentu są istotne dla adekwatnego programowania działań uwzględniając aktualną sytuację społeczną, ekonomiczną i gospodarczą. Elastyczne reagowanie pozwoli na efektywne wdrażanie ukierunkowane na osiągnięcie wskazanych rezultatów. *Strategia* zostanie przyjęta w formie Uchwały Rad Miejskiej.

We wprowadzaniu w życie poszczególnych działań uczestniczyć będą jednostki gminne oraz powiatowe w szczególności:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Gminna Komisja do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół interdyscyplinarny,
- Komisariat Policji w Kunowie,
- placówki oświatowe z terenu gminy,

- placówki ochrony zdrowia z terenu gminy,
- placówki kultury, sportu i rekreacji,
- działające fundacje, stowarzyszenia na rzecz rozwoju regionu.

7.2. Monitoring

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Kunów na lata 2021-2025 określa kierunki postępowania, stanowiąc wyzwanie dla całej społeczności lokalnej oraz wszystkich instytucji publicznych i niepublicznych działających na polu polityki społecznej na terenie gminy. Podstawą skutecznego wdrażania będzie monitoring i ocena realizacji założonych celów. Monitorowanie polegać będzie na gromadzeniu i analizie danych, co pozwoli ocenić skuteczność wdrażanych działań. Posłuży do badania i weryfikacji stopnia osiągniętych w toku postępowania wskaźników i założeń umożliwiając efektywne wdrażanie ukierunkowane na zaspokojenie potrzeb środowiska lokalnego.

Monitoring prowadzony będzie na bieżąco przez realizatorów merytorycznych poszczególnych zadań, natomiast ocena stopnia realizacji i osiągnięcia efektów dokonywana będzie corocznie przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie.

Proponowany system monitoringu prac nad *Strategią* zakłada:

- składanie corocznych sprawozdań (na podstawie danych statystycznych i innych informacji będących w posiadaniu: Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, instytucji i organizacji oraz grup środowiskowych biorących udział w programach związanych z poszczególnymi celami realizacji *Strategii*) i przedkładanie ich Radzie Miejskiej.
- sporządzanie bilansu potrzeb w zakresie pomocy społecznej oraz weryfikacja działań i zadań.

7.3. Wskaźniki

Do oceny wdrażanych działań wykorzystywane będą wskaźniki ilościowe i jakościowe odzwierciedlające ważne wartości zakładane do osiągnięcia celów, są to m.in.

Monitoring realizacji „Strategii ...”

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika
Obszar priorytetowy 1 Profilaktyka prorodzinna i minimalizacja zjawisk dysfunkcyjnych w środowisku domowym	
<p>Cel operacyjny 1 Rozwój systemu wsparcia dla rodzin mających trudności z prawidłowym wypełnianiem swoich funkcji</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej - Liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba udzielonych porad - Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny - Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa - Liczba dzieci objętych pomocą pieczy zastępczej

	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba zajęć pozaszkolnych, imprez sportowych, kulturalnych itp. organizowanych dla dzieci i młodzieży - Liczba osób objętych świadczeniami w formie dofinansowania posiłku
<p>Cel operacyjny 2 Podejmowanie działań na rzecz zmniejszenia zjawiska przemocy w rodzinie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty”, - Liczba podmiotów realizujących programy profilaktyczne - Liczba porad specjalistycznych dla rodzin z problemem przemocy - Liczba przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie - Liczba pracowników pomocy społecznej uczestniczących w szkoleniach
<p>Cel operacyjny 3 Przeciwdziałanie uzależnieniom i zwalczanie ich skutków</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba podmiotów realizujących programy profilaktyczne - Liczba i zakres realizowanych programów profilaktycznych - Liczba porad specjalistycznych dla rodzin dysfunkcyjnych - Liczba osób poddanych leczeniu uzależnień - Liczba rodzin w których występują problemy uzależnień objętych pomocą terapeutyczną - Liczba pracowników pomocy społecznej uczestniczących w szkoleniach
<p>Obszar priorytetowy 2 Włączenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zwłaszcza osób niepełnosprawnych, chorych i starszych</p>	
<p>Cel operacyjny 1 Zapobieganie marginalizacji i rozwój systemu wsparcia osób wykluczonych społecznie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba zrealizowanych działań profilaktycznych skierowanych do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym - Liczba form wsparcia osób niepełnosprawnych - Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych
<p>Cel operacyjny 2 Tworzenie warunków zaspokajania potrzeb seniorów</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba podmiotów i inicjatyw w zakresie wspomagania osób starszych - Liczba osób korzystających z form wsparcia dla seniorów i osób niepełnosprawnych,
<p>Cel operacyjny 3 Poprawa warunków życia osób chorych i niepełnosprawnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w aktywizacji zawodowej, - Liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej - Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi (DPS)
<p>Obszar priorytetowy 3 Stymulowanie rozwoju społecznego i poprawa standardu życia mieszkańców</p>	
<p>Cel operacyjny 1 Rozwój infrastruktury społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych modernizacji zwiększającej ich funkcjonalność - Liczba powstałych obiektów sportowych, miejsc służących rekreacji, placów zabaw - Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych w budynkach

	<p>użyteczności publicznej i w mieszkaniach osób niepełnosprawnych</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba powstałych mieszkań komunalnych, socjalnych lub chronionych - Liczba powstałych obiektów wsparcia dla seniorów - Liczba osób korzystających z form wsparcia dla seniorów
<p>Cel operacyjny 2 Stworzenie warunków sprzyjających wzmocnieniu zasobów ludzkich</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób bezrobotnych w gminie - Liczba osób korzystających z aktywnych form pomocy - Liczba uczestników poszczególnych działań - Liczba inicjatyw podejmowanych na rzecz edukacji dzieci i młodzieży - Liczba funkcjonujących w gminie świetlic środowiskowych - Liczba zrealizowanych programów edukacyjnych skierowanych do osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi - Liczba pracowników instytucji społecznych uczestniczących w różnych formach edukacyjnych - Liczba nowych działań w ofercie kulturalnej
<p>Cel operacyjny 3 Oferta profesjonalnej pomocy społecznej i terapeutycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób korzystających z pomocy MGOPS - Liczba pracowników pomocy społecznej uczestniczących w szkoleniach - Liczba osób korzystających z pomocy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego - Liczba porad udzielanych w specjalistycznych placówkach
<p>Cel operacyjny 4 Integracja środowisk lokalnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba stowarzyszeń, fundacji działających w gminie i/lub realizujących zadania publiczne - Liczba i rodzaj wspólnych inicjatyw realizatorów - Liczba imprez w kalendarzu gminnym - Liczba form aktywności związanej z folklorem i tradycjami gminy - Liczba wolontariuszy - Liczba liderów lokalnych

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Kunów na lata 2021-2025” minimum raz w roku poddawana będzie przeglądowi, podczas którego analizie poddany będzie proces realizacji celów: analiza działania/zadania, harmonogram realizacji oraz osiągniętych wskaźników. W przypadku zaistnienia nowych okoliczności powodujących konieczność zmian w dokumencie, zapisy w „Strategii...” zostaną odpowiednio zaktualizowane i przedstawione Radzie Miejskiej w Kunowie do zatwierdzenia.

7.4. Finansowanie działań

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w *Strategii* jest finansowanie wskazanych zadań. Zaplanowane do wdrożenia działania finansowane będą zarówno ze środków własnych jednostki samorządowej, jak również środków zewnętrznych. Mając na uwadze ograniczone możliwości budżetowe gminy, ważnym zadaniem jest wypracowanie mechanizmów, pozwalających na łączenie środków z różnych źródeł. Zadania *Strategii* realizowane będą adekwatnie do możliwości finansowych jednostki samorządowej w danym roku budżetowym, z uwzględnieniem środków zewnętrznych. Podstawowymi źródłami środków, z których mogą korzystać samorządy dla realizacji programów pomocy społecznej są:

- budżet państwa w realizacji zadań nałożonych na gminy ustawowo,
- środki wewnętrzne: budżety samorządów gminnych, powiatowych, wojewódzkich,
- środki zewnętrzne, m.in.: Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Fundusz Pracy,
- fundusze pomocowe Unii Europejskiej: Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,
- środki stowarzyszeń, fundacji i organizacji pozarządowych.

8. ZAKOŃCZENIE

Opracowana *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Kunów na lata 2021-2025* pozwoli na systematyczne i planowe dążenie do osiągnięcia wytyczonych celów strategicznych. Zastosowane w dokumencie rozwiązania koncentrują się wokół problemów wykluczenia społecznego, a ich finalnym efektem ma być wzrost spójności społecznej gminy, poprzez aktywizowanie tych kategorii mieszkańców, którzy obecnie są beneficjentami różnych form instytucjonalnej pomocy. Realizacja *Strategii* powinna więc przyczynić się do budowania w gminie nowoczesnego modelu polityki społecznej, w której nacisk położony będzie na procesy włączania społecznego i readaptacji mieszkańców należących do grup ryzyka. Ważnym w tym kontekście zadaniem jest stałe rozwijanie sektora coraz bardziej zróżnicowanych i zarazem wyspecjalizowanych usług społecznych oraz zwiększanie ich dostępności, jak również wypracowanie modelu współpracy (partnerstwa lokalnego) pomiędzy wieloma podmiotami, które działają na rzecz środowisk i grup defaworyzowanych. Oba wskazane tu wątki (współpraca między podmiotami i konieczność przechodzenia od pomocy w postaci świadczeń finansowych na rzecz usług społecznych oferowanych osobom wymagającym wsparcia) mają szczególne znaczenie dla minimalizowania problemów w sferze szeroko rozumianej polityki społecznej.

Niniejsza *Strategia* wyznacza ramy działań sprzyjających eliminowaniu problemów społecznych i pozwala zbudować fundamenty dobrych praktyk w tym zakresie. To jednak, na ile zostaną zrealizowane jej zapisy, zależy nie tylko od władz gminnych. Rzeczywista zmiana warunkowana jest autentycznym zaangażowaniem różnych podmiotów

i wielopłaszczyznową współpracą. *Strategia* ma więc pobudzać do aktywności zarówno organizacje, instytucje i inne środowiska działające w obszarze polityki społecznej, jak i mobilizować do działania samych mieszkańców gminy. Eliminowanie problemów społecznych, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i budowanie wspólnoty lokalnej stanowi bowiem wyzwanie dla całej społeczności i w efekcie prowadzić ma do poprawy jakości i warunków życia wszystkich członków lokalnej zbiorowości, a nie tylko osób i rodzin z grup ryzyka. Podobnie jak sam proces przygotowywania niniejszej *Strategii*, tak i realizacja jej zapisów powinna mieć wysoce partycypacyjny charakter.

Spis tabel, wykresów

Spis tabel

Tabela 1. Zestawienie dokumentów strategicznych będących podstawą opracowania niniejszej strategii.....	9
Tabela 2. Liczba ludności w Mieście i Gminie Kunów w latach 2015-2019 (dane GUS).....	15
Tabela 3. Zmiany liczby ludności Miasta i Gminy Kunów według ekonomicznych grup wieku na przestrzeni lat 2015-2019 (dane GUS).....	15
Tabela 4. Działalność placówki zdrowia w latach 2016-2019 (NZOZ Vitamed s.c. w Kunowie).....	17
Tabela 5. Dane dotyczące przestępstw popełnianych na terenie gminy w latach 2016-2019 (Komenda Powiatowa Policji w Ostrowcu Świętokrzyskim).....	17
Tabela 6. Informacje o placówkach oświatowych na terenie gminy na rok szkolny 2019/2020 (Urząd Miasta i Gminy w Kunowie).....	18
Tabela 7. Poziom bezrobocia w gminie Kunów w latach 2016-2019 (PUP Ostrowiec Świętokrzyski).....	22
Tabela 8. Bezrobotni według wieku w gminie Kunów w latach 2016-2019 (PUP Ostrowiec Świętokrzyski).....	22
Tabela 9. Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy w gminie Kunów w latach 2016-2019 (PUP Ostrowiec Świętokrzyski).....	23
Tabela 10. Wsparcie z zakresu pomocy społecznej udzielone przez MGOPS w Kunowie w latach 2016-2019 (Sprawozdania z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z okresu 2016-2019).....	25
Tabela 11. Liczba rodzin i osób w rodzinie, które uzyskały pomoc z MGOPS w Kunowie w latach 2016-2019 wg powodu jej przyznawania zgodnie z ustawą o pomocy społecznej (MGOPS w Kunowie).....	26
Tabela 12. Główne świadczenia z pomocy społecznej w latach 2016-2019 (MGOPS w Kunowie).....	29
Tabela 13. Działalność świetlic środowiskowych w 2019 roku (Sprawozdanie MGOPS w Kunowie za 2019 rok).....	33
Tabela 14. Liczba rodzin i osób w rodzinach, które uzyskały pomoc z MGOPS w Kunowie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016-2019 (MGOPS w Kunowie).....	34
Tabela 15. Liczba świadczeń rodzinnych wypłaconych w latach 2016-2019 (MGOPS w Kunowie).....	36
Tabela 16. Świadczenia wychowawcze (500+) wypłacane rodzinom z terenu gminy Kunów w okresie 04.2016-12.2019 (MGOPS w Kunowie).....	37
Tabela 17. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne wypłacane rodzinom z terenu gminy Kunów w latach 2016-2019 (MGOPS w Kunowie).....	38
Tabela 18. Liczba wydanych orzeczeń (dane dla powiatu ostrowieckiego) o stopniu niepełnosprawności przez Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności dla osób przed 16 rokiem życia w latach 2016-2019 (PCPR Ostrowiec Świętokrzyski).....	39
Tabela 19. Liczba wydanych orzeczeń (dane dla powiatu ostrowieckiego) o stopniu niepełnosprawności przez Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia w latach 2016-2019 (PCPR Ostrowiec Świętokrzyski).....	39
Tabela 20. Liczba rodzin i osób w rodzinie, które uzyskały pomoc z MGOPS w Kunowie z powodu występowania niepełnosprawności w rodzinie w latach 2016-2019 (MGOPS w Kunowie).....	39
Tabela 21. Dofinansowanie dla osób niepełnosprawnych ze środków PFRON dla osób niepełnosprawnych z terenu powiatu ostrowieckiego w latach 2016-2019 (PCPR Ostrowiec Świętokrzyski).....	40
Tabela 22. Liczba rodzin i osób w rodzinach, które uzyskały pomoc z MGOPS w Kunowie z powodu występowania zjawiska alkoholizmu w latach 2016-2019 (MGOPS w Kunowie).....	41
Tabela 23. Liczba rodzin i osób w rodzinach, które uzyskały pomoc z MGOPS w Kunowie z powodu występowania trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego w latach 2016-2019 (MGOPS w Kunowie).....	45

Tabela 24. Liczba rodzin i osób w rodzinach, które uzyskały pomoc z MGOPS w Kunowie z powodu wystąpienia zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej w latach 2016-2019 (MGOPS w Kunowie).....	45
Tabela 25. Instytucje pomocy społecznej, bezpieczeństwa i opieki prawnej w regionie (opracowanie własne).	46
Tabela 26. Instytucje opiekuńczo-wychowawcze i ośrodki wsparcia w regionie.....	47
Tabela 27. Instytucje opieki zdrowotnej i terapii uzależnień w regionie.....	48
Tabela 28. Analiza SWOT dla sytuacji społecznej w gminie.....	50

Spis wykresów

Wykres 1. Dynamika zmian liczby ludności w gminie Kunów na przestrzeni lat 2015-2019 (Źródło: GUS).....	14
Wykres 2. Procentowe zmiany liczby ludności według ekonomicznych grup wieku w Kunowie na przestrzeni lat 2015-2019 (dane GUS).....	16
Wykres 3. Liczba bezrobotnych w gminie Kunów w latach 2016-2019 (PUP Ostrowiec Świętokrzyski).....	22
Wykres 4. Tendencja liczby osób korzystających z pomocy MGOPS w Kunowie w latach 2016-2019 (MGOPS w Kunowie).....	26
Wykres 5. Główne powody przyznania pomocy społecznej przez MGOPS w Kunowie (liczba rodzin) w latach 2016-2019.....	28
Wykres 6. Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny z MGOPS w Kunowie w latach 2016-2019 (MGOPS w Kunowie).....	35

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
w Kunowie
Piotr Bek